

Tillæg til miljøgodkendelse

Udvidelse af minkproduktion

Hjerting Landevej 32, 6710 Esbjerg V.

Oktober 2016

Teknik & Miljø
Esbjerg Kommune

ESBJERG KOMMUNE

Natur & Vandmiljø

Torvegade 74

6700 Esbjerg

Telefon 7616 1616

E-mail miljo@esbjergkommune.dk

Web www.esbjergkommune.dk

Sag nr. : 16/11455

Sagsansvarlig: jedup

Copyright: Alle kort og luftfoto: copyright DDO ®, ©COWI

Indhold

INDLEDNING	4
GODKENDELSE TIL ÆNDRING OG DRIFT AF HUSDYRPRODUKTION	5
EJENDOMS- OG BEDRIFTSOPLYSNINGER	5
FORUDSÆTNINGER OG VILKÅR.....	5
Vilkår for husdyrbrugets anlæg.....	6
Vilkår for husdyrbrugets udbringningsarealer	7
RETSBESKYTTELSE.....	8
ØVRIGE FORHOLD	8
OFFENTLIGGØRELSE.....	8
KLAGEVEJLEDNING	9
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	10
INDLEDNING	10
BESKRIVELSE OG VURDERING AF ANSØGNINGEN	10
Tidligere godkendelser.....	10
Husdyrbrugets beliggenhed.....	11
Besættningens størrelse	12
Driftsbygninger.....	13
Foder	13
Gødningsproduktion	13
Udbringningsarealer	14
Energi- og vandforbrug.....	15
Råvarer, hjælpestoffer og affald.....	16
Spildevand.....	16
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.	16
Lugt	16
Støj og transport	19
Støv, fluer og skadedyr	19
Lys.....	19
Driftsforstyrrelser og uheld	20
Landskab og kulturmiljø.....	20
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD.	21
Ammoniakupåvirkning af naturområder.....	21
Nitrat til overfladevand – marine områder, vandløb og søer	29
Fosfor til overfladevand – marine områder, vandløb og søer.....	32
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	37
Nitrat til grundvand - nitratfølsomme vandindvindingsområder	39
BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	41
OPHØR	44
HØRING	44
SAMLET VURDERING	46
BILAG 1: VILKÅR FRA MILJØGODKENDELSE JULI 2013	47
Vilkår for husdyrbrugets udbringningsarealer	50
Generelle vilkår	51
BILAG 2: UDPEGNINGSGRUNDLAG FOR NATURA 2000 OMRÅDER	53
BILAG 3: LOGBOG FOR UDMUGNING OG RENGØRING	56
BILAG 4: LOGBOG FOR FLUEBEKÆMPELSE.....	57

Indledning

Dette tillæg til miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af minkproduktionen på Hjerting Landevej 32, 6710 Esbjerg V. Udvidelsen vil finde sted i de eksisterende minkhaller. Vilkårene sikrer, at udvidelsen af minkfarmen kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Esbjerg Kommune har udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår.

Et forslag til tillæg til miljøgodkendelse har været i nabohøring i 3 uger. I forbindelse med den offentlige høring er der kommet bemærkninger fra ejerne af Myrtueparken 17 og Myrtueparken 29, 6710 Esbjerg V. De indkomne bemærkninger, og Esbjerg Kommunes bemærkninger til disse, fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering side 44.

Godkendelse til ændring og drift af husdyrproduktion

Esbjerg Kommune har afgjort, at minkfarmen på Hjerting Landevej 32 kan udvides som ansøgt.

Godkendelsen omfatter udvidelse af dyreholdet:

- Fra 3.300 årstæver til 4.000 årstæver i eksisterende minkhaller.

Godkendelsen meddeles efter § 11, stk. 3 i lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, idet Esbjerg Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen, herunder drift af husdyrbrugets anlæg samt udspretningsarealer.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ejendoms- og bedriftsoplysninger

Godkendelsen gives til husdyrbruget beliggende Hjerting Landevej 32, 6710 Esbjerg V, matrikel nr. 8 ad Hjerting By. Ejendomsnummeret er 5610181632. Bedriftens CVR nr. er 16594040 og CHR nr. er 85155. Husdyrbruget ejes og drives af Kristian Nielsen, Hjerting Landevej 26, 6710 Esbjerg V.

Forudsætninger og vilkår

Esbjerg kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen, skema nr. 88972. Godkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 og § 29 i lov om miljøgodkendelse, mv. af husdyrbrug opfyldes.

Denne miljøgodkendelse er et tillæg til eksisterende miljøgodkendelse meddelt af Esbjerg Kommune juli 2013. Den eksisterende miljøgodkendelse gælder fortsat for så vidt angår vilkår vedrørende drift og anlæg. Visse vilkår i den eksisterende godkendelse ophæves i denne godkendelse og erstattes af nye vilkår. I relation til den ansøgte udvidelse på Hjerting Landevej 32, stilles således følgende vilkår til husdyrbrugets anlæg.

Vilkår for husdyrbrugets anlæg

Husdyrproduktion

1. I nærværende tillæg til miljøgodkendelse ophæves følgende vilkår i miljøgodkendelse fra juli 2013: nr. 1, 15, 24, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 og 38.
2. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

	Antal årdsdyr	DE
Årstæver, 36 cm gødningsrender, 2 gange ugentlig udmugning, maks. 31 % protein i uge 30-47	4.000	137,9

Ammoniakfordampning

3. I minkhallerne skal gødningsrenderne tømmes mindst to gange om ugen. Der må forløbe højst fire døgn mellem to tømninger.
4. Der skal føres logbog med angivelse af datoer og tidspunkt for udmugning jf. bilag 3. Udmugning kan undlades i periode med længerevarende hård frost. Udmugningen skal genoptages, når vejret igen tillader det. Manglende udmugning på grund af hård frost skal fremgå af logbogen. Logbogen skal gemmes i min. 5 år og kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen.
5. I minkhallerne skal der til opsamling af næringsstoffer i den urin, der afsættes uden for gødningsrenderne, altid være rigeligt, tilgængeligt halm ovenpå redekasserne (halm ad libitum). Ud over trådnettet må der ikke være foranstaltninger, der hindrer dyrenes adgang til halmen.

Skadedyr

6. Der skal overalt på minkfarmen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi. Retningslinjerne understøttes af følgende delvilkår:
 - Spildhalm under burene skal fjernes mindst én gang i måneden i perioden 1. maj til 1. november, og mindst én gang hver anden måned i årets øvrige måneder.
 - Opsamlingen af gødning, der falder ved siden af gyllerenderne, skal ske mindst en gang ugentligt.
 - Hvalpenet skal rengøres efter brug. Såfremt hvalpenettene ikke rengøres straks efter brug, skal de opbevares i tætsluttende emballage.
 - Der skal foretages 5 kontroller for larver/pupper i sandet under burene mindst 4 gange pr. år fordelt på månederne maj, juni, august og september. Hver kontrol udføres ved at sigte 500 gram overfladesand gennem en si, som opsamles repræsentativt for hele farmen. Ved forekomst af flere end 10 larver/pupper pr. 500 g sand skal der behandles med et egnet larvicid under burene på hele farmen.
 - Der skal foretages en grundig årlig rengøring af haller, bure og redekasser.
 - Voksne fluer skal bekæmpes med smøremidler, der påsmøres de steder hvor fluerne især sætter sig eller ved smøring af snore ophængt i minkhallerne. Snorene udskiftes mindst en gang om måneden eller når de er

fyldt med fluer eller er støvet til. Alternativt kan der ophænges snore påført klæbemiddel. Disse skal skiftes ligesom snore med smøremiddel. En bestand af voksne fluer kan også bekæmpes med forstøvningsmidler/aerosoler eller sprøjtemidler (insekticid).

- Bekæmpelse af voksne fluer skal hvert år iværksættes, så snart der er konstateret forekomst af voksne fluer (den lille stueflue). Bekæmpelsen skal fortsætte indtil der i efteråret ikke længere klækkes flere fluelarver i gødningen under burene.
- Der skal føres logbog med angivelse af tidspunkt for rensning i, under og omkring burene (bilag 3). Der skal føres logbog over de øvrige udførte flueforebyggende og -bekæmpende tiltag (bilag 4). Logbogen skal indeholde optegnelser, der viser datoen for hvornår der er udført en aktivitet, samt hvilken aktivitet der er udført.

Såfremt gældende retningslinjer fra Institut for Agroøkologi ændres, så de ikke længere er i overensstemmelse med ovenstående delvilkår, skal fluebekæmpelsen på ejendommen foregå i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Institut for Agroøkologi.

7. Minkproduktionen må ikke give anledning til fluegener, som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige for området.

Vilkår for husdyrbrugets udbringningsarealer

Arealer

8. Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer der fremgår af kort 2 og arealtabellen i ansøgningen.
9. På markerne 9-0, 9-1 og 15-0, som er beliggende i byzone, samt på markerne 2-0, 4-0, 8-0, 10-0, 18-0, 19-0, 19-1, 22-0, 24-0, 26-0, 27-0 og 28-0 som er beliggende nærmere end 200 m fra byzone, må der ikke udbringes husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse på lørdage samt søn- og helligdage.
10. Der må pr. planår udbringes husdyrgødning på bedriftens ejede og forpagtede arealer svarende til 113,79 dyreenheder, svarende til gennemsnitligt 1,15 dyreenhed per hektar
11. Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 24 % efterafgrøder, ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder.
12. Hvis tilførslen af husdyrgødning til bedriftens arealer ændres (anden dyretype) skal der kunne forevises dokumentation for, at indholdet af næringsstoffer i den udbragte mængde husdyrgødning/afgasset biomasse maksimalt indeholder 15.286 kg Total-N og 3.574 kg Total-P, og at den udbragte mængde husdyrgødning maksimalt svarer til 113,79 DE/år.

Beregningen af kg N og kg P skal ske efter de til enhver tid gældende normtal for indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødningen.

13. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, uanset det generelle krav til efterafgrøder opfyldes ved hjælp af andre virkemidler i henhold til Plantedirektoratets regler eller

overføres til andre år. Disse efterafgrøder skal fremgå af gødningsregnskabet og skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår f.eks. artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning.

Krav til udnyttelse af godkendelse

14. Vilklårene i miljøgodkendelsen skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor udnyttelse af godkendelsen påbegyndes.
15. Godkendelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsens meddelelse. Med udnyttet menes, at der er iværksat bygge- og anlægsarbejde.
16. Hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Øvrige relevante tilladelser og godkendelser skal indhentes særskilt.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Offentliggørelse

Afgørelsen annonceres den 1. november, 2016 på Esbjerg Kommunes hjemmeside: www.esbjergkommune.dk/annoncer.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet, jf. husdyrlovens § 76 stk. 1. Klageberettigede er ansøgeren, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen, enhver der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt foreninger og organisationer i det omfang de har klageret, jf. husdyrlovens §§ 84, 85, 86 og 87.

En klage skal indgives via Klageportalen. På Natur- og Miljøklagenævnets forside, www.nmkn.dk, findes et link til Klageportalen. Klageportalen ligger på www.borger.dk og på www.virk.dk, som man logger sig på, f.eks. med NEM-ID.

Klagen sendes via Klageportalen til den myndighed, som har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Klagefristen udløber ved midnat den 29. november, 2016.

Afgørelsen kan desuden indbringes til prøvelse hos domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt, jf. husdyrlovens § 90.

Natur- og Miljøklagenævnte skal som udgangspunkt afvise en klage, der indsendes uden om Klageportalen, med mindre der er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Esbjerg Kommune. Anmodningen sendes så vidt muligt elektronisk til miljo@esbjergkommune.dk eller pr. brev til Esbjerg Kommune, Natur- og Vandmiljømiljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg. Esbjerg Kommune videregiver herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Når man klager opkræves et gebyr på kr. 500. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen og tilbagebetales hvis:

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Udnyttelse af godkendelsen

Ifølge husdyrloven har en klage over miljøgodkendelsen som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Det betyder, at miljøgodkendelsen kan udnyttes uanset eventuelle klager, men dette begrænser dog ikke Natur- og Miljøklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Esbjerg Kommunes afgørelse. Det vil være Natur- og Miljøklagenævnet, som kan oplyse om hvorvidt en klage har opsættende virkning.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Husdyrbruget på Hjerting Landevej 32, 6710 Esbjerg V. har søgt om at udvide minkproduktionen fra de nuværende 3.300 årstæver til 4.000 årstæver. Det svarer til en udvidelse fra 113,7 dyrenheder (DE) til 137,9 DE. Udvidelsen sker i eksisterende minkhaller.

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for miljøgodkendelsen og indeholder en vurdering af de miljøpåvirkninger som udvidelse og drift af husdyrbruget giver anledning til. Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er indeholdt i husdyrloven med tilhørende bekendtgørelse og vejledning.¹ Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsnære påvirkninger (lugt, støj mm), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

Beskrivelse og vurdering af ansøgningen

På ejendommen Hjerting Landevej 32 er der tilladelse til en produktion med 3.300 årstæver svarende til 113,8 DE. Godkendelsen er meddelt i juli 2013 og der er efterfølgende i marts 2015 meddelt tillæg til ændret udformning af minkhaller og øvrig bygningsmasse i forhold til den situationsplan som blev godkendt i juli 2013.

Kristian Nielsen ønsker at udvide minkproduktionen til 4.000 årstæver. Udvidelsen sker i eksisterende anlæg og der opføres således ikke nyt byggeri.

På vegne af ansøger har København Fur den 3. juni 2016 indsendt ansøgning (skema nr. 88972) om tillæg til miljøgodkendelse via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk.

Der er desuden indsendt en fiktiv ansøgning (skema nr. 89025) til beregning af kumulation i relation til ammoniakbelastning af den omgivende natur. Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget med baggrund i det senest indsendte ansøgningsskema.

Tidligere godkendelser

Esbjerg Kommune har i juli 2013 meddelt miljøgodkendelse til en produktion på ejendommen på 3.300 minktæver, som med den nuværende omregningsfaktor svarer til 113,8 DE. Nærværende miljøgodkendelse meddeles som et tillæg til denne miljøgodkendelse.

Af § 26 i husdyrloven fremgår det, at kommunen skal foretage en samlet vurdering af alle udvidelser foretaget siden 1. januar 2007, dog højst over en 8 årig periode. I

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016) med senere ændringer; bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016) med senere ændringer, bekendtgørelse om pelsdyrfarme m.v. (bekendtgørelse nr. 1428 af 13. december 2006) samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning.

ansøgningen om udvidelse er nudrift således angivet til 102,1 DE (svarende til dyreholdets størrelse før udvidelsen i 2013), således at alle beregninger og vurderinger af miljøforhold medtager alle udvidelser siden januar 2007.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget er beliggende i landzone i område "05-020-030 Naturområde ved Orrehøj" i Esbjerg Kommuneplan 2010-2022. Anvendelsen fastlægges til naturområde med det sigte at beskytte, forbedre, genoprette eller tilvejebringe levesteder for vilde dyr og planter samt landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier. Der må ikke tillades etableret eller ændret anlæg, så de landskabelige værdier, der tilsigtes beskyttet, forringes.

Husdyrbruget ligger ca. 400 m fra nærmeste byzoneområde (boligområde ved Sjelborg), målt fra nærmeste staldafsnit. Nærmeste nabo Orrehøjvej 5 er beliggende ca. 330 m fra husdyrbruget. Denne ejendom har landbrugspligt. Nærmeste bolig uden landbrugspligt (Myrtueparken 29) ligger ca. 580 m fra nærmeste staldafsnit.

Husdyrbruget opfylder afstandskravene i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- Bekendtgørelse om pelsdyrfarme § 3, stk. 2: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, blandet bolig og erhverv m.v.
- Bekendtgørelse om pelsdyrfarme § 3, stk. 4: Afstande til vandløb, vandindvindinger, offentlig og privat fællesvej og egen beboelse.
- Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. § 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. § 7: Afstande til beskyttede naturtyper.

Husdyrbruget på Hjerting Landevej 32 ligger endvidere mere end 300 m fra en beboelsesbygning uden landbrugspligt, der ligger i samlet bebyggelse, eksisterende eller fremtidig byzone- eller sommerhusområde eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til bolig- og erhvervsformål/offentlige formål. Dermed er husdyrbruget ikke omfattet af husdyrlovens § 20, der skal sikre at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget er placeret mindre end 300 m fra de nævnte områder.

Kort 1. Husdyrbrugets beliggenhed.

Besætningens størrelse

Det nuværende og fremtidige dyrehold på Hjerting Landevej 32 fremgår af tabel 1.

Dyreart	Produktion 2007		Tilladelse 2008		Godken- delse 2013		Fremtidig	
	Antal	DE	Antal	DE	An- tal	DE	Antal	DE
Årstæver, 36 cm gød- ningsrender, halm ad libitum, maks. 31 % protein (uge 30-47)	0	0			3300	113,8	4000	137,9
Årstæver, 28 cm gød- ningsrender, halm ad libitum, maks. 31 % protein (uge 30-47)	2960	102,1	3295	113,6	0	0	0	0
	102,1		113,6		113,8		137,9	

Tabel 1: Husdyrbrugets dyrehold. Dyreenheder er beregnet efter bilag 1 i bekendtgørelse om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (BEK. nr. 1318 af 26.11.2015).

Den nuværende tilladte produktion på ejendommen svarer til 3.300 årstæver. Besætningslisten i det centrale husdyrregister (CHR) viser et dyrehold på 3.290 avlstæver. Besætningslisten angiver hvilke dyr der på udtrækstidspunktet den 4. juli 2016 er registreret.

Der stilles vilkår til husdyrbrugets maksimale produktion.

Driftsbygninger

Der ændres ikke på driftsbygningerne på Hjerting Landevej 32 i forhold til hvad der er godkendt i tillægget til miljøgodkendelsen fra 2015. Udvidelsen til 4.000 årstæver finder sted i eksisterende minkhaller.

I ansøgningssystemet på husdyrgodkendelse.dk fremgår, at det ikke sker ændringer i det staldsystem, som er godkendt med miljøgodkendelsen fra 2013. Staldsystemet i det anlæg, som er etableret, fremgår af tabel 2:

Staldafsnit	Dyreart	Antal		Staldsystem	
		Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Minkfarm	Avlstæver	3300	4000	36 cm gødningsrender, daglig udmugning, halm, ad libitum og 31 % protein (uge 30-47)	36 cm gødningsrender, 2 gange ugentlig udmugning, halm, ad libitum og 31 % protein (uge 30-47)

Tabel 2: Oversigt over staldsystemer og dyrehold.

Der er stillet vilkår, om at minkhallerne skal etableres med det i tabel 2 oplyste staldsystem og til den maksimale produktion.

Foder

Ved det ansøgte sker der ingen ændring af håndteringen af foder på ejendommen og derfor fastholdes de vurderinger, som er indeholdt i Esbjerg Kommunes godkendelse af juli 2013.

Gødningsproduktion

Gødningsproduktionen er oplyst i ansøgningen og fremgår af tabel 3.

	Mængder	Opbevaringsanlæg
Flydende husdyrgødning	1.640 m ³ 240 m ³ vaskevand	Gyllebeholder på 2.380 m ³ .
Halm under burene	102 m ³	Halimplads ved vaskeplads på 180 m ²

Tabel 3: Opbevaringskapacitet. Gødningsproduktionen er beregnet ud fra, at dyrene er på stald hele året.

Mængden af flydende husdyrgødning er inklusiv drikkevandsspild og andet spildevand (vaskevand) der ledes til gyllebeholderen.

Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning svarer til mere end 15 måneder, mens opbevaringskapaciteten for fast husdyrgødning svarer til over 12 måneder. Dermed er husdyrgødningsbekendtgørelsens² krav til opbevaringskapacitet opfyldt.

² Bekendtgørelse nr. 1318 af 26.11, 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Det vurderes, at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis og at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra spildevand.

Udbringningsarealer

I ansøgningen indgår i alt 98,92 ha udbringningsareal. Beliggenheden af husdyrbrugets udbringningsarealer fremgår af kort 2.

Kort 2: Udbringningsarealer.

Miljølovgivningen stiller krav om et bestemt forhold mellem den mængde husdyrgødning, der udbringes, og det areal, der er til rådighed for udbringningen (harmoniareal).

Mængden af husdyrgødning der skal udbringes på Hjerting Landevej 32 og størrelsen af det areal der er til rådighed for udbringningen fremgår af tabel 4. Husdyrgødningen afsættes til biogasanlæg, men modtages retur som afgasset biomasse.

	Antal DE
Husdyrgødning ansøgt produktion	137,93
Husdyrgødning modtaget:	
• Antal DE retur fra biogasanlæg (afgasset gylle)	+113,79
Husdyrgødning afsat	
• Antal DE leveret til biogasanlæg	-137,93
Antal DE i alt til udbringning på harmoniareal	113,79
	Ha
Ejet og forpagtet areal	98,92
Udbringningsareal i alt	98,92

Tabel 4: Oversigt over antal dyrenheder til udbringning.

På en landbrugsejendom med pelsdyr, må husdyrgødningsmængden, fra husdyrproduktion på egen bedrift, som udgangspunkt udbringes i en mængde svarende til 1,4 DE/ha på egne og forpagtede arealer.

Imidlertid ligger samtlige udbringningsarealer i oplandet til Grådyb, hvor der siden 2007 er sket en stigning i dyretrykket og derfor er det et krav, at nitratudvaskningen fra husdyrbruget skal svare til den udvaskning, der vil være fra et planteavlbrug gødet med kunstgødning. For at nå ned på en udvaskning svarende til et planteavlbrug er det nødvendigt for Hjerting Landevej 32 at reducere antallet af dyrenheder udbragt til 1,15 DE/ha.

På Hjerting Landevej 32 bliver 113,79 DE udbragt med 1,15 DE/ha, dvs. det nødvendige harmoniareal svarer til 98,52 ha. De resterende 24,14 DE afsættes til biogas.

Ejendommen råder over 98,92 ha egne og forpagtede arealer. Harmonikravet er således overholdt. NaturErhvervstyrelsen er tilsynsmyndighed på harmoniforhold. Desuden ejes et mindre areal beliggende i Varde ådal (matr.nr. 53 Kravnsø, Høstrup By). Dette areal anvendes ikke til udbringning af husdyrgødning – eller afgræsning, da der er tale om en minkfarm - og indgår således ikke i ejendommens udbringningsareal.

Energi- og vandforbrug.

Husdyrbrugets energi- og vandforbrug i den eksisterende, såvel som ansøgte drift fremgår af tabel 5. Stuehus og pelseri opvarmes af jordvarme. Vandet på minkfarmen holdes frostfrit ved cirkulation og opvarmning fra el. Elforbruget på ejendommen er i dag på 165.000 kWh – heraf hhv. ca. 16.000 kWh til minkfarmen inkl. pelseri, ca. 8.500 kWh til gyllepumperne, ca. 4.500 kWh bliver brugt privat, mens der bliver brugt ca. 136.000 kWh til markdriften.

Udvidelsen forventes ikke at øge energiforbruget på selve farmen, da der ikke ændres på hverken transporter internt på farmen, gyllesystem eller vandingssystem. Da farmen har eget pelseri, vil der i pelseriet dog være en øgning i energiforbruget på ca. 4.500 kW svarende til ca. 1 kW per skind. Det nuværende og fremtidige el- og vandforbrug fremgår af tabel 5 nedenfor.

Forbrug	Nudrift	Ansøgt
El	165.000 kWh	< 169.500 kWh
Vand	Ca. 1.670.m ³	1.865 m ³

Tabel 5: Energi- og vandforbrug

Vandforsyning til minkfarm og stuehus er fra kommunalt vandværk. Der bruges ca. 1.500 m³ vand til vanding af minkene og 40 m³ til rengøring af fodersilo og vask af minkhaller. Derudover bruges ca. 120 m³ vand i beboelsen. Vandventilerne er nye og monteret således, at vandspildet er reduceret til et minimum, hvilket også reducerer kravet til opbevaringskapacitet af gyllen. Det totale vandforbrug ses i tabellen ovenfor. Vandforbruget vil øges, da der kommer flere dyr på farmen, der skal have drikkevand, ligesom der vil være et mindre merforbrug af vand til vask af hvalpenet. Vandforbruget forventes at stige med 195 m³.

Det er Esbjerg Kommunes vurdering, at det oplyste forbrug ligger indenfor rammerne af, hvad der må forventes i forhold til den ansøgte bygnings- og produktionsudvidelse. Det vurderes ligeledes, at de anførte ændringer i forbruget af energi og vand, som udflytningen vil medføre, ikke vil have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Råvarer, hjælpestoffer og affald

Husdyrbrugets forbrug af råvarer, hjælpestoffer og affald ændres ikke i forbindelse med den ansøgte og derfor fastholdes de vurderinger og vilkår, som er indeholdt i Esbjerg Kommunes godkendelse af juli 2013.

Spildevand

Der sker med det ansøgte byggeri ingen ændringer i håndteringen og mængden af spildevand og derfor fastholdes de vurderinger og vilkår, som er indeholdt i Esbjerg Kommunes godkendelse af juli 2013.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener fra fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Påvirkning af den omgivende natur og vandmiljøet behandles nedenfor i afsnittet om husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne - naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra minkhallerne. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med håndtering af husdyrgødning f.eks. ved pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning. Tømning af gødningsrender reducerer lugt. Gødningsrenderne på Hjerting Landevej 32 tømmes mindst to gange ugentligt og der må højst forløbe 4 dage mellem hver tømning. Der er stillet vilkår herom i denne godkendelse.

Det skal bemærkes, at der i miljøgodkendelsen fra 2013 er stillet vilkår om daglig tømning af gødningsrendere. Imidlertid har efterfølgende tests³ afsløret, at effekten af 2 gange ugentlig udmugning i forhold til ammoniakreduktion er betydeligt større end tidligere antaget. Der er således fundet en reduktionseffekt på 30,6 % ved 2 gange ugentlig udmugning, mens den er 25,9 % ved daglig udmugning. Den faglige forklaring på, at effekten er større ved 2 ugentlige udmugninger er dels, at hyppig udmugning giver større tab fra siderne, dels at omdannelsen af urea til ammonium (og dermed også ammoniak) via urease i praksis tager længere tid end antaget. Derfor er der i denne miljøgodkendelse stillet vilkår om to gange ugentlig tømning.

Håndtering og udbringning af husdyrgødning reguleres efter et klart regelsæt, som er samlet i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Det vurderes, at det ikke er relevant at stille skærpede krav til pumpning og omrøring af gylle, da der ikke er naboer i umiddelbar nærhed af husdyrbruget.

Hovedparten af ejendommens arealer er beliggende i landzone. Landzonen betragtes som landbrugets arbejdsområde og det må derfor påregnes, at der kan opstå mindre gener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Udbringning af husdyrgødning foregår dog i kortere perioder, få gange om året, hvilket betyder, at disse lugtgener vil være af mindre betydning end lugt fra husdyrbrugets anlæg.

Lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsens §28. Heraf fremgår det blandt andet, at husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse ikke må udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Reglens formål er at reducere lugtgener i de tidsrum, hvor mange mennesker formodes at opholde sig i og ved deres bolig eller sommerhus.

Mark 9-1 og 15-0, samt en mindre del af mark 9-0, er beliggende i byzone, mens markerne 2-0, 4-0, 8-0, 10-0, 18-0, 19-0, 19-1, 22-0, 24-0, 26-0, 27-0 og 28-0 er beliggende nærmere end 200 m fra byzone.

Med henblik på at sikre hensynene til beboere i den nærliggende byzone, vurderer Esbjerg Kommune, at der skal stilles vilkår om, at der på samtlige disse arealer ikke bliver udbragt husdyrgødning på lørdage, samt søn- og helligdage. Der er stillet vilkår herom i denne godkendelse.

Esbjerg Kommune vurderer, at dette vilkår, såvel som husdyrgødningsbekendtgørelsens regler, er tilstrækkelige til at sikre mod væsentlige lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Lugtgener fra minkhallerne vurderes på grundlag af det beskyttelsesniveau for lugt, som er fastlagt i husdyrlovgivningen. Hvis beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt, vurderes husdyrbruget som udgangspunkt ikke at give anledning til væsentlige lugtgener.

Husdyrbruget skal overholde bestemte lugtgeneafstande. Geneafstanden beskriver den afstand som minimum skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper. Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt. Eksempelvis vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest have en højere tolerancetærskel end beboere i byområder. Beboelsesejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt.

³ Udført i regi af Miljøstyrelsens VERA-Sekretariat.

Det elektroniske ansøgningsskema på [husdyrgodkendelse.dk](http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Lugt.ashx) foretager lugtemissions- og lugtgeneberegninger både efter Miljøstyrelsens lugtvejledning og FMK-modellen. Det resultat systemet viser ved endt beregning, er resultatet efter den beregningsmodel, der giver den længste geneafstand til omboende, så genekriterierne overholdes uanset modelvalg. Yderligere information om lugt og lugtvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning via dette link: <http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Lugt.ashx>

Beregnings af lugt fra husdyrbruget foretages med andre parametre end dem, som normalt anvendes i forbindelse med miljøvurderingen af nitrat, fosfor og dyreenheder. Dette skyldes, at lugtemissionen ikke beregnes som et gennemsnit i løbet af året, men beregnes ud fra perioder med spidsbelastning. Det er derfor mere relevant, at anvende oplysninger om den maksimale belægning, som for mange dyretyper er angivet i 1.000 kg dyr på stald ved maksimal belægning. For minks vedkommende resulterer det i en lugtpåvirkning på 6,5 OU_E/S/årstæve.

For alle dyrearter, med undtagelse af mink, er spredningskurverne beregnet for mekanisk ventilerede stalde. For mink er kurverne beregnet for naturligt ventilerede bygninger som beskrevet i Teknisk notat fra DCE, Aarhus Universitet vedrørende geneafstande for lugt fra naturligt ventilerede kvægstalde og minkhaller.

Ansøgningssystemet foretager på baggrund af de indtastede oplysninger en lugtberegning med resultater både FMK modellen og ud fra en standardiseret OML-spredningsmodel i henhold til Miljøstyrelsens lugtvejledning. Ansøgningssystemet beregner for alle kombinationer af staldanlæg i forhold til omboende.

Uanset hvilken beregningsmetode der vælges, skal anlæg, som er placeret længere væk end 120 % af geneafstanden, ikke indgå i lugtberegningen. Det elektroniske ansøgningssystem bortskreener automatisk sådanne anlæg ved lugtberegning.

Resultatet af de beregnede geneafstande i det digitale ansøgningsskema fremgår af tabel 6. Der sker automatisk en korrektion for vindretning og påvirkning fra andre husdyrbrug i det omfang det er relevant. I den konkrete ansøgning er geneafstanden korrigeret for vindretning i forhold til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo, da staldanlægget er placeret nord for omboende eller nærmere bestemt i intervallet 300° til 60°.

Områdetype	Minimums afstand til omkringboende (geneafstand)	Vægtet gennemsnitsafstand
Byzone (Hjerting By)	433 m	461 m
Samlet bebyggelse (Hjerting)	329* m	726 m
Nærmeste nabo (Myrtueparken 29)	178* m	724 m

Tabel 6: Lugt.

*Geneafstanden er korrigeret jf. reglerne i godkendelsesbekendtgørelsen, hvorved staldafsnit, som ligger i en afstand på mere end 1,2 gange geneafstanden, er bortskreenede, således at bidrag herfra ikke indgår i beregningen.

Geneafstanden afsættes normalt i centrum af staldanlæg (minkhaller). I ansøgningen er der flere staldafsnit, der hver bidrager med en lugtemission. I ansøgningssystemets beregningsmodel er geneafstanden til eksempelvis nabobeboelse beregnet til minimum 178 m, hvilket ikke umiddelbart kan sammenlignes med den faktiske afstand til ejendommen. Da der er flere staldafsnit med en vis indbyrdes afstand, er

der foretaget en beregning, som viser, at den vægtede gennemsnitsafstand fra disse til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er 724 m.

Da den vægtede gennemsnitsafstand er større end geneafstanden til nærmeste beboelse, er beskyttelsesniveauet for lugt overholdt. Beskyttelsesniveauet for lugt i forhold til nærmeste byzone og samlet bebyggelse er ligeledes overholdt, sådan som det fremgår af tabel 6.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som væsentligt generende. Det vurderes, at staldanlægget ikke vil medføre væsentlige lugtgener for omkringboende.

I miljøgodkendelsen af juli 2013 er der stillet vilkår om, at husdyrbrugets drift ikke må give anledning til væsentlige lugtgener. Dette vilkår fastholdes.

I relation til at afgrænse berørte ved offentlighedsproceduren efter husdyrgodkendelseslovens §55, stk. 4, er det Natur- og Miljøklagenævnets praksis, at dette foretages med udgangspunkt i det såkaldte konsekvensområde for lugtemission. Konsekvensområdet er et område omkring lugtkilden beregnet fra staldlugtcentrum. For Hjerting Landevej 32 er konsekvensområdet ved hjælp af den såkaldte FMK-model udregnet til 792 meter⁴, hvilket er noget længere end geneafstanden til byzone, som er 433 m. Uagtet at husdyrlovgivningens genekriterier i relation til lugt er overholdte, er alle beboere og ejere af matrikler med byggeret indenfor dette område derfor berørte og har været hørt i forbindelse med udkastet til miljøgodkendelse.

Støj og transport

Ved det ansøgte ændres der ikke på forhold i relation til støj og transport, og derfor fastholdes de vurderinger og vilkår, som er indeholdt i Esbjerg Kommunes godkendelse af juli 2013.

Støv, fluer og skadedyr

Ved det ansøgte ændres der ikke på forhold i relation til støv, fluer og skadedyr, og derfor fastholdes de vurderinger og vilkår, som er indeholdt i Esbjerg Kommunes godkendelse af juli 2013.

Lys

Ved det ansøgte ændres der ikke på forhold i relation til lys, og derfor fastholdes de vurderinger og vilkår, som er indeholdt i Esbjerg Kommunes godkendelse af juli 2013.

⁴ Da udkastet til afgørelse blev sendt i høring den 23. september, 2016 var den såkaldte følsomhedsfaktor 0,84. Følsomhedsfaktoren anvendes i forbindelse med fastsættelse af konsekvensområdet. Den 13. oktober, 2016 offentliggjorde Miljøstyrelsen en ny gældende følsomhedsfaktor for mink på 1,05. Den ny følsomhedsfaktor giver anledning til et mindre konsekvensområde, der for Hjerting Landevej 32 kan beregnes til 692 m. Uanset det reducerede konsekvensområde, er miljøgodkendelsen sendt ud til de samme adressater, som modtog høringsudkastet, da disse skønnes at have en berettiget forventning om også at modtage den meddelte afgørelse. I tilfælde af en klage vil det være Miljø- og Naturklagenævnet, som vil skulle tage stilling til om en given adressat er klageberettiget eller ej.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ved det ansøgte ændres der ikke på forhold i relation til driftsforstyrrelser og uheld, og derfor fastholdes de vurderinger og vilkår, som er indeholdt i Esbjerg Kommunes godkendelse af juli 2013.

Landskab og kulturmiljø

Ved det ansøgte ændres der ikke på forhold i relation til landskab og kulturmiljø, og derfor fastholdes de vurderinger og vilkår, som er indeholdt i Esbjerg Kommunes tillægsgodkendelse af marts 2015.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold.

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug⁵ er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, udledning af fosfor til overfladevand, samt udledning af nitrat til overfladevand såvel som i forhold til grundvand.

Disse beskyttelsesniveauer skal anvendes ved vurdering af, om husdyrbruget medfører væsentlige virkninger på miljøet. I særlige tilfælde kan der stilles vilkår, der rækker udover det fastsatte beskyttelsesniveau.

Ligeledes påhviler det kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Habitatdirektivforpligtelserne. Ifølge bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter⁶, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Desuden skal der ske en vurdering af om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV.

Ammoniakpåvirkning af naturområder

På ejendommen Hjerting Landevej 32 sker der påvirkning af omgivende naturområder gennem emission af ammoniak fra anlægget og gennem tab af næringsstoffer fra udbringningsarealerne. De følgende afsnit belyser konsekvenserne af næringsstofpåvirkningen for nationalt og internationalt beskyttede naturområder og arter. Ejendommen er omfattet af en miljøgodkendelse fra juli 2013, med tillæg fra marts 2015.

Ud fra nedenstående redegørelse vedrørende ammoniakpåvirkning fra anlæg og påvirkning fra markbidrag vurderer Esbjerg Kommune samlet set, at godkendelsen ikke vil medføre væsentlige negative konsekvenser for omkringliggende Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper, områderne er udpegede for at beskytte. Ligeledes vurderes godkendelsen, ikke at medføre væsentlige tilstandsændringer af § 3-beskyttede naturtyper eller væsentlige påvirkninger af yngle- og rasteområder for de strengt beskyttede bilag IV-arter.

Ammoniakpåvirkning af § 3-naturområder indenfor 1.000 meter fra anlæg

Der ligger flere § 3-beskyttede naturområder indenfor 1.000 m fra ejendommens anlæg. Der er tale om et overdrev, en enge og tre søer. Ud fra den beregnede deposition på arealer op til 1.000 m væk er det vurderet, at depositionen på naturområder længere væk end 1.000 m vil være meget lille, og derfor som hovedregel ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af naturområderne. Kun undtagelsesvist og ved meget store husdyrbrug vil det være nødvendigt at stille vilkår for beskyttelse af naturlokaliteter beliggende længere væk end 1.000 m fra anlægget, hvilket ikke vurderes at være nødvendigt i nærværende sag.

⁵ Bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar, 2016 om tilladelse og godkendelse, m.v. af husdyrbrug.

⁶ Bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Baggrundsbelastningen med luftbåren kvælstof er på gennemsnitligt 16,2 kg N/ha/år i Esbjerg Kommune. Der kan dog være væsentlige lokale variationer. Omkring anlægget er baggrundsbelastningen på gennemsnitlig 18,2 kg N/ha/år.

Det fremgår af forarbejderne til husdyrloven (lovforslag L12 og efterfølgende lov nr. 122/2011) og gældende praksis hos Natur- og Miljøklagenævnet (jf. NMK-132-00091 og NMK-132-00109), at overholdelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau som altovervejende hovedregel vil være tilstrækkeligt til, at undgå væsentlig miljøpåvirkning med ammoniak. Det kan dog i helt særlige tilfælde, herunder i særlig grad hvis Natura 2000-kortlægningen ikke er korrekt, være behov for at foretage en konkret vurdering efter habitatreglerne.

I den konkrete sag vurderes det ud fra Esbjerg Kommunes kendskab til området og den stedlige kortlægning, at der ikke er grund til at tro, at kortlægningen er utilstrækkelig. På den baggrund vurderes det, at omkringliggende habitatnaturtypelokaliteter ikke lider skade ved det ansøgte.

Vurdering i forhold til kategori 1,2 og 3 natur

Alle naturområder (fra set søerne) inden for 1.000 m fra anlægget er blevet nummereret med et tal svarende til punkterne angivet på oversigtskortet (kort 3).

Kort 3: Anlægget med omkringliggende naturområder og nummererede naturpunkter. Cirklen har en radius på 1.000 m.

I tabel 7 ses en oversigt over naturpunkterne med angivelse af mer- og totaldeposition, afstand til anlæg, andre husdyrbrug, der bidrager kumulativt samt naturkategori og beskyttelsesniveau. Naturkategori defineres som i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, der også fastsætter beskyttelsesniveauet for henholdsvis kategori 1, 2 og 3 natur.

Naturpunkt (nr. og naturtype)	Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Afstand fra anlæg (m)	Natur-kategori	Kumulation*	Beskyttelsesniveau**
1. Overdrev	0,0	0,3	920	3	Ej relevant	Kan beskyttes mod merbelastning på over 1,0 kg N/ja/år.
2. Eng	0,1	0,4	480	Ej kategori	Ej relevant	Intet

Tabel 7. Naturpunkter med beregnet ammoniakbelastning.

* Antal andre husdyrbrug der bidrager til kumulation. **Jf. husdyrgodkendelses-bekendtgørelsens bilag 3.

For husdyrbrug over 15 DE gælder, at disse ikke må etableres, udvides eller ændres, såfremt de ligger mindre end 10 m fra de naturområder, der er nævnt i husdyrgodkendelseslovens § 7 (kategori 1 og 2 natur). I den konkrete sag ligger der ikke naturområder omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7 inden for 10 m fra anlægget.

Det fremgår af tabel 1, at der sker afsætning af ammoniak på lokaliteterne med nummer 1, der vurderes at være kategori 3-natur. Det fremgår ligeledes af tabellen at husdyrlovens beskyttelsesniveau overholdt.

Kategori 3-naturlokaliteter, som omfatter overdrev, kan ifølge husdyrloven sikres mod merbelastning med ammoniak, der overstiger 1,0 kg N/ha/år. Det vurderes, at overholdelse af dette beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre mod tilstandsændring af lokaliteterne og er i overensstemmelse med gældende miljøklagenævnsspraksis på området (jf. NMK-132-00522).

Nord for anlægget findes et større sammenhængende skovområde (Hjerting Plantage). Skoven er en ældre tilplantet skov, og de øvrige skovpartier i området er ligeledes små plantede skovområder eller læhegn. Der er ikke registreret naturskogs- eller gammelskogsarter i den del af Hjerting Plantage, der ligger nærmest anlægget eller de andre omkringliggende skovområder. Esbjerg Kommunes vurderer derfor, at skovområderne omkring anlægget ikke er ammoniakfølsomme, og derfor ikke er kategori 3 natur.

Vurdering i forhold til naturlokaliteter ikke omfattet af kategori 1-3

Husdyrlovens beskyttelsesniveau omfatter langt størsteparten af de naturbeskyttede lokaliteter, der findes i det åbne land. Der er dog enkelt lokalitetstyper, der ikke er omfattet. Det drejer sig i den konkrete sag om en eng og nogle søer omkring anlægget.

Der er registreret tre søer indenfor 1.000 m fra anlægget (kort 3). For små søer i agerlandet gælder generelt, at de er fosforbegrænsede, og at det derfor primært er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra omgivelserne, der påvirker dem. Det vurderes derfor, at ammoniakpåvirkning af søerne fra anlægget vil være af mindre betydning og ikke væsentlig.

For engen med nr. 2 beliggende syd for anlægget gælder, at der ikke er registreret særligt ammoniakfølsomme naturtyper på arealet.

Det vurderes samlet, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af naturlokaliteter, som ikke er omfattet af kategori 1-3 ved det ansøgte. Esbjerg Kommune vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille skærpede vilkår til ammoniakreduktionen.

Bilag IV-arter

I forbindelse med miljøvurderingen af et husdyrbrug skal der ske en særlig vurdering mht. forekomst af bilag IV-arter. Vurderingen skal, jf. gældende klagenævnsspraksis, tage udgangspunkt i anlæggets påvirkning af omgivelserne.

I den konkrete sag er der ikke kendskab til forekomster af bilag IV-arter indenfor 1.000 meter fra anlægget. Der er således ikke grund til at tro, at der vil ske skade på arterne selv eller deres yngle- eller rastesteder. Der henvises til godkendelsens afsnit om bilag IV-arter.

Samlet vurdering af ammoniakpåvirkning af omgivende natur

De beregnede belastninger af de omgivende naturlokaliteter er lavere end husdyrlovens beskyttelsesniveau, således som det er fastlagt i bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

På grundlag af ovenstående gennemgang af påvirkning for de enkelte naturpunkter, beskyttede arter, samt vurderingen vedrørende kumulative effekter fra omgivende husdyrbrug, vurderes det, at der ved det ansøgte ikke vil ske væsentlig påvirkning af natur omkring anlægget.

Ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlæg

Påvirkningen af naturområder ved ammoniak mere end 1.000 m fra anlægget vurderes som tidligere nævnt at være så lille, at den ikke kan forventes at have væsentlig betydning.

Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 1,9 km fra anlægget. Det drejer sig om habitatområde nr. 78 – Vadehavet, fuglebeskyttelsesområde nr. 57 – Vadehavet og Ramsar område nr. 27 – Vadehavet. Området modtager en totaldeposition på 0,1 kg N/ha/år fra ejendommen. Dette inkluderer en merbelastning på 0,0 kg N/ha/år i forbindelse med ansøgningen.

Selvom belastningen er lille, påhviler det altid den godkendende myndighed at sikre at de særlige beskyttelsesinteresser der er forbundet med internationale naturbeskyttelsesområder. Med afsæt i Waddenzee-dommen (EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02) fastlægges det, at der skal foretages en konsekvensvurdering hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt eller når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning.

En konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 indebærer, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området. Der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ud fra et videnskabeligt synspunkt, ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet.

Godkendelsen gives med afsæt i det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i bilag 3 til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Overholder husdyrbruget beskyttelsesniveauet i bilag 3, vil det jf. principiel klagenævnsafgørelse (NMK-132-00109) som hovedregel medføre, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af omgivende Natura 2000-områder er uvæsentlig.

Det er Esbjerg Kommunes opfattelse, at der ikke er forhold der gør, at hovedreglen skulle være tilsidesat. I vurderingen er der lagt vægt på, at den stedlige kortlægning af habitatnaturtyper vurderes at være retvisende. Der er således ikke grund til at tro, at der findes ukortlagte habitatnaturtyper omkring anlægget.

Områdernes bevaringsmålsætning fremgår af de vedtagne Vand- og Natura 2000-planer. Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 fremgår følgende: *"I de forslag til Natura 2000-planer, der er sendt i høring i september 2010, fremgår det, at reduktion af kvælstofdeposition på Natura 2000-områdernes habitatnaturtyper forventes at ske gennem en kommende ændring af husdyrgodkendelsesloven. Med*

overholdelse af beskyttelsesniveauerne fastlagt i denne bekendtgørelse gennemføres den nævnte reduktion af kvælstofdepositionen på de sårbare naturområder i Natura 2000-områderne. I forhold til de forslag til vandplaner efter miljømålsloven, der er blevet sendt i høring samtidig med forslag til Natura 2000-planer, indgår miljøgodkendelse af husdyrbrug som bidrag til opfyldelsen af planernes miljømål ved overholdelse af de i denne bekendtgørelses fastlagte beskyttelsesniveauer. Vand- og Natura 2000-planerne giver derfor ikke i sig selv anledning til en skærpelse af beskyttelsesniveauerne nedenfor."

Med hensyn til det nævnte fuglebeskyttelsesområde og Ramsar-område, vurderer Esbjerg Kommune, at ammoniakdepositionen fra anlægget ikke vil medføre påvirkning af de fuglearter områderne skal beskytte (udpegningsgrundlaget fremgår af bilag 3). I vurderingen er der lagt vægt på, at anlægget ikke vurderes at give anledning til tilstandsændring af de omgivende naturområder og dermed levesteder for fuglene.

I den konkrete sag vurderer Esbjerg Kommune samlet ud fra ovenstående afsnit vedrørende vurdering af naturområder inden for 1.000 m fra anlæg, herunder den kumulative effekt fra andre ejendomme, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper områderne er udpeget for at beskytte. Kommunen bemærker endvidere, at beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt. Kommunen finder derfor ikke, at der er grundlag for at stille skærpede vilkår eller meddele afslag hvad angår ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlægget.

Påvirkning af naturområder gennem markbidrag

Udbringningen af husdyrgødning påvirker en række arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det sker ved udbringning af husdyrgødning på arealer grænsende op til naturområder.

En del af bedriftens udbringningsarealer ligger langt fra naturlokaliteter eller Natura 2000 områder. For disse marker gælder, at der ikke kan forventes en væsentlig påvirkning af omgivende naturlokaliteter ved almindelig markdrift, hvorfor de ikke behandles nærmere.

Markerne, der ligger i forbindelse med naturlokaliteter eller er omfattet af en § 3 registrering, behandles mere detaljeret herunder i tabel 8.

Ingen af udbringningsarealerne ligger nær Natura 2000-områder. Nærmeste Natura 2000-område er habitatområde nr. 78 - Vadehavet, som er beliggende 0,9 km fra nærmeste udbringningsareal. Der er endvidere ikke kendskab til forekomster af habitatnaturtyper inden for og omkring udbringningsarealerne. Det vurderes derfor, at der ikke ved udbringningen i sig selv, gennem udvaskning eller atmosfærisk deposition af gødningsstoffer fra udbringningsarealerne til de nærtliggende Natura 2000-områder, vil ske væsentlig negativ påvirkning af de arter eller naturtyper, Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte.

I Esbjerg Kommune forekommer der adskillige dyrearter optaget på habitatdirektivets bilag IV. Esbjerg Kommune vurderer, at beskyttelsen af disse arter i forbindelse med tilladelser og godkendelser, primært skal ske via regulering af ammoniakemissionen fra selve anlægget. Udbringningen af husdyrgødning på arealerne er underlagt den generelle regulering gennem naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 1, nr. 1, og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 41, samt er tilknyttet selvstændigt strafansvar. Mange søer i det åbne land er omfattet af vandløbslovens § 69, der stiller krav om en 2 meter dyrknings- og jordbearbejdningsfri bræmme omkring alle

søer med hhv. tilløb, afløb, dræn eller flere lodsejere. Da netop de mindre søer ofte er yngle- og rastesteder for bilag IV-arter (arterne strandtudse, løgfrø, spidssnudet frø, stor vandsalamander og grøn mosaikguldsmed er tilknyttet søer) vurderes denne generelle regulering at være væsentlig for beskyttelsen af bilag IV-arterne.

Mark nr.	Naturtype/habitat-natur	I Natura 2000	Vurdering	Vilkår
5-0	Overdev	Nej	Kvælstoffølsom	Ingen
9-0	Eng og sø	Nej	Ikke særligt kvælstoffølsomt	Ingen
16-0	Hede og overdrev	Nej	Kvælstoffølsom	Ingen

Tabel 8: Vurdering af marker der grænser op til natur.

Mark 9-0 grænser til en eng. Der er ikke terrænhældning over 6° fra udbringningsarealet mod engen, og engen vurderes heller ikke at være kvælstoffølsom. Det vurderes ikke at udbringning vil føre til tilstandsændring af engen. Søen ved mark 9-0 ligger ca. 10 meter fra udspretningsarealet. Det vurderes, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af søen.

Markerne nr. 5-0 og 16-0 grænser op til hede og overdrev. Mellem naturlokaliteterne og udbringningsarealerne findes et læhegn, og for mark 16-0 vedkommende en grusvej, i alt ca. 12-15 m. Overdrevet er et surt overdrev med høj urtevegetation og begyndende tilgroning med vedplanter. Der er bl.a. registreret fløjlsgræs, vellugtende gulaks, smalbladet vikke, rundbælg, bølget bunke, håret høgeurt, mangblomstret frytle, engriflet hvidtjorn, alm. eg, selje-røn, sitka-gran og rynket rose. Der er ikke terrænhældning over 6° fra udbringningsarealerne mod overdrevet eller heden.

Med baggrund i bufferzonerapporten⁷ vurderes det, at ammoniakdepositionen på naturområderne vil være under 1,0 kg/ha/år og at depositionen derfor ikke bevirker en tilstandsændring af de tilgrænsende naturområder.

Samlet vurdering af påvirkning fra markdrift

Det vurderes, at der ved almindelig lovlig markdrift på bedriftens udbringningsarealer, ikke vil ske væsentlig påvirkning af omkringliggende naturområder, herunder internationale naturbeskyttelsesområder eller arter på habitatdirektivets bilag IV.

Andre forhold

Anlægget på Hjerting Landevej 32 samt udbringningsarealerne er ikke beliggende i fredet område, eller nær fredede fortidsminder.

Udbringningsarealerne er ikke beliggende i SFL- område eller omfattet af MVJ ordning.

Esbjerg Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrbruget samt den ansøgte arealdrift ikke er i konflikt med SFL udpegninger, fortidsminder, sten- og jorddiger, fredninger og beskyttelseslinjer.

⁷ Bilag til arbejdsgruppens rapport om BUFFERZONER omkring særlig sårbar natur som beskyttelse mod lokalt nedfald af luftbåren ammoniak-kvælstof fra danske landbrugsbedrifter, April 2004.

Habitatdirektivets bilag IV-arter

Af habitatdirektivets bilag IV fremgår en række særlige dyre- og plantearter, der kræver streng beskyttelse. Esbjerg Kommune har konkret vurderet det ansøgte projekt i forhold til, hvorvidt dyrearternes yngle- og rasteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde, og hvorvidt plantearterne kan blive ødelagt som følge af det ansøgte. Til vurderingen af arternes udbredelse og levesteder er anvendt "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser) og kommunens øvrige kendskab til arternes forekomst. De danske arter på habitatdirektivets bilag IV kan endvidere ses i denne godkendelses bilag 3.

Ud fra det generelle kendskab til arternes forekomst i Esbjerg Kommune vurderes det, at der kan være odder, snæbel, marsvin, vandflagermus, sydflagermus, pipistrel flagermus, markfirben og spidssnudet frø indenfor lokalområdet. Derudover er der specifikt kendskab i kommunen til forekomster af grøn mosaikguldsmed (ca. 26 km sydøst for anlægget), grøn kølleguldsmed (ca. 27 km sydøst for anlægget), strandtudse (ca. 9 km syd for anlægget), løgfrø (ca. 25 km øst for anlægget), stor vandsalamander (ca. 27 km øst for anlægget) og birkemus (ca. 2,9 km nordøst for anlægget).

Vedrørende arterne grøn mosaikguldsmed, grøn kølleguldsmed, birkemus, stor vandsalamander, løgfrø, strandtudse og spidssnudet frø vurderer Esbjerg Kommune, ud fra afstanden til de kendte forekomster og jf. gennemgangen vedrørende påvirkning af naturområder fra ammoniakdeposition fra anlæg, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af arternes yngle- og rastesteder ved det ansøgte.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde og sommer- og vinterophold. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området omkring anlægget. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes ved udvidelse og driften af anlægget.

Især solbeskinnede skrånninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirben. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder omkring ejendommens anlæg.

Odder er tilknyttet vandløb og søer, hvor de søger føde. Opsplitning af bestande og levesteder, forstyrrelser fra friluftsliv og anlægsarbejder samt ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder kan true odderen. Det vurderes jf. vurderingerne i afsnittet om påvirkning af omgivende natur ammoniak fra anlægget, at det ansøgte ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af vandløb og søer i nærheden af ejendommens anlæg.

Arterne snæbel og marsvin er tilknyttet Vadehavet og tilhørende vandløb. Disse arters yngle- og rastesteder kan, grundet deres særlige karakter og udstrækning, ikke forventes at blive påvirket væsentligt af ammoniakemissionen fra husdyrbru-

get. Det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af de omgivende vandløb og marine områder (Vadehavet), som de nævnte arter benytter som raste- og ynglesteder.

Samlet konkluderes det på baggrund af ovenstående vurderinger, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for de forekommende bilag IV-dyrearter. Der kendes ikke til forekomster af bilag IV-plantearter som kan påvirkes eller ødelægges af projektet.

Nitrat til overfladevand – marine områder, vandløb og søer

I ansøgningen indgår 98,9 ha ejet og forpagtet areal. Beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevand inddeler oplande til sårbare Natura 2000 områder i nitratklasse 1, 2 eller 3. Indenfor nitratklasse 1-3 er der fastsat skærpede krav til den maksimale mængde husdyrgødning, som må udbringes pr. hektar. Udenfor nitratklasseområderne gælder de generelle harmoniregler. Ingen af bedriftens ejede og forpagtede arealer er placeret indenfor oplande, der er klassificeret som nitratklasse 1, 2 eller 3.

For minkbrug må der som udgangspunkt udbringes en mængde på 1,4 dyreenheder per hektar. Imidlertid ligger udbringningsarealerne tilhørende Hjerting Landevej 32 i oplandet til Grådyb, hvor der siden 2007 er sket en stigning i dyretryk. Derfor er det i henhold til husdyrlovgivningen et krav, at nitratudvaskningen fra husdyrbruget skal svare til den udvaskning, der vil være fra et plantebrug. For at nå ned på en udvaskning svarende til et plantebrug er det nødvendigt for Hjerting Landevej 32 at reducere antallet af udbragte dyreenheder til gennemsnitligt 1,15 dyreenheder per hektar, samt at etablere 24% efterafgrøder udover de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. Der er stillet vilkår herom i denne miljøgodkendelse.

I ansøgningsskemaet beregnes udvaskningen fra ejede og forpagtede arealer. Ifølge beskyttelsesniveauet for nitrat beregnes den maksimale tilladte udvaskning til 63,5 kg N/ha, svarende til udvaskningen fra et plantebrug. I den konkrete ansøgning er der en udvaskning på 63,4 kg N/ha, og dermed er beskyttelsesniveauet overholdt.

Marine områder:

Ejendommens ejede og forpagtede arealer afvander via vej grøfter Guldager Møllebæk og til Vadehavet. Den marine del af Vadehavet er udpeget som habitatområde (nr. 78), fuglebeskyttelsesområde (nr. 57) og Ramsarområde (nr. 27) jf. habitatbekendtgørelsen. Ydermere er store områder langs Vadehavets kyster udpeget som Natura 2000-områder (se bilag 1). På udpegningsgrundlaget for disse Natura 2000 områder vurderes flere marine arter og naturtyper at være følsomme overfor tilførsel af kvælstof.

For Esbjerg Kommune er det alene deloplandene til hhv. Grådyb, Knudedyb og Juvre Dyb, samt et mindre opland til Vesterhavet ud for Vadehavet indtil 1 sømils grænse, der har betydning. De ejede og forpagtede arealer tilhørende Hjerting Landevej 32 afvander til Varde Ås flodmunding og Grådyb.

Den primære konsekvens af tilført kvælstof til de marine områder sker gennem en øget primærproduktion af planktonalger, som kan medføre øget iltforbrug, nedsat iltkoncentration, svovlbrinte-dannelse, udskygning m.v. Herved kan primærproduktionen ved særligt bundfloraen påvirkes negativt. F.eks. er en række fugle afhængige af tilstedeværelsen af ålegræs (*Zostera* sp.) og anden makroflora i Vadehavet. Ålegræs kan ses som et eksempel på primærproducenter som påvirkes både

direkte og indirekte af næringsstofudvaskning, og som påvirker de højere trofiske niveauer i Vadehavet. Bl.a. er nogle arter fugle (Lysbuget knortegås, Mørkbuget knortegås, Pibeand) direkte afhængige af ålegræs som fødegrundlag, og mange flere fuglearter fouragerer på fisk og invertebrater, som er afhængige af ålegræs-bankernes tilstedeværelse. Endelig er ålegræsarterne blandt de betydeligste karakterarter for flere naturtyper fra udpegningsgrundlaget (1110, 1130 og 1160, og 1140 kan også bestå af ålegræssamfund⁸) i Vadehavet. Ålegræsbankerne i Vadehavet er bl.a. i basisanalysen vurderet, at have en reduceret udbredelse i forhold til deres potentiale (jf. historiske kilder), hvilket indikerer en ugunstig tilstand for arter og naturtyper afhængige af denne art.

Tilførsel af næringsstoffer kan påvirke vandmiljøet, og arter og naturtyper i Natura 2000-områderne. For de fleste marine områder vurderes kvælstof at spille den afgørende begrænsende rolle, mens fosfor ikke vurderes at være begrænsende for primærproduktionen og vandmiljøet i marine områder generelt. Dette vurderes også at være tilfældet for vandmiljøet i Vadehavet, bl.a. baseret på overvågningsdata og rapporter fra DMU og de tidligere amter.^{9 10 11}

Esbjerg Kommune har vurderet det aktuelle projekts tilførsel af kvælstof til Vadehavet. Vurderingen er foretaget på baggrund af Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug.¹²

Miljøstyrelsens vejledning fastlægger afskæringskriterier for skadesvirkning. Nitratudvaskningen fra et husdyrbrug vurderes ikke at medføre skadesvirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter, såfremt afskæringskriterierne er overholdt. Afskæringskriteriets punkt 1 omfatter en vurdering af, om det ansøgte i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne have en skadesvirkning. Afskæringskriteriet punkt 2A/2B omfatter en vurdering af, om det ansøgte i sig selv vil kunne have en skadesvirkning.

Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter (punkt 1) lyder:

Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at til-lade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Data fra det Centrale Husdyrbrugs Register (CHR) viser, at der fra 2007 til 2015 (seneste registrering)¹³, er sket en stigning på 12,9 % i Grådyb.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning kan kommunen uanset en eventuel stigning i husdyrholdet godkende ansøgninger, hvor nitratudvaskningen er reduceret så meget,

⁸ Interpretation manual of European Union habitats – EUR27. Europakommissionen juli 2007.

⁹ Vandmiljø og Natur 2007 – NOVANA. DMU 2009, s. 70

¹⁰ Basisanalysen del II – Vanddistrikt 55. Ribe Amt 2006.

¹¹ Estimation of nutrient reductions to achieve phytoplankton ecological targets in the Wadden Sea. DMU 2008, s. 8.

¹² www.mst.dk/virksomhed_og_myndighed/landbrug - webvejledning til husdyrgodkendelser

¹³ Vurderingen er foretaget på baggrund af Miljøstyrelsens opgørelse over dyretryk på <http://jordbrugs-analyser.dk/webqis/>

at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til planteavlsbrug. Ifølge beregninger i it-ansøgningen svarer nitratudvaskningen fra et planteavlsbrug til 63,5 kg N/ha.

I det ansøgte projekt beregnes der en udvaskning på 63,4 kg N/ha ved brug af 24 % ekstra efterafgrøder ud over det lovpligtige. Da udvaskningen er mindre end eller svarende til udvaskningen fra et planteavlsbrug, er ovennævnte kriterium overholdt. Andelen af efterafgrøder fastholdes med vilkår.

Esbjerg Kommune har yderligere foretaget en vurdering af en række andre potentielle kilder til en stigning i kvælstofbelastning, herunder dambrugsudledninger, renseanlæg og nye bebyggelser. Data til belysning af faktorerne stammer fra Vandområdeplan 2015-2021¹⁴ og bedst tilgængelige viden. Et samlet billede over status for de øvrige kilder i hele oplandet til Vadehavet haves ikke, men kommunen har kendskab til en række nedlæggelser og forbedringer på både dambrug og renseanlæg indenfor såvel som udenfor Esbjerg Kommune, som samlet giver et væsentligt fald i kvælstofbelastningen. For alle kilder konkluderes det, at der alene er tale om fald i belastningen.

Nitratudvaskningen fra det ansøgte projekt er reduceret, så den ikke overstiger nitratudvaskningen fra et planteavlsbrug, og der vurderes ikke at ske nogen forøgelse af belastningen med kvælstof fra andre kilder til recipienten. På den baggrund vurderer Esbjerg Kommune, at projektet i forbindelse med andre planer og projekter ikke vil medføre en skadesvirkning på det marine vandmiljø og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-områderne i Vadehavet.

Påvirkning fra projektet i sig selv

Grådyb karakteriseres som et åbent bassin, og er omfattet af afskæringskriterie 2A:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Varde Ås flodmunding karakteriseres som et lukket bassin og er omfattet af afskæringskriterie 2B:

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

I Miljøstyrelsens digitale vejledning understreges det, at husdyrlovgivningen alene regulerer husdyrgødning og ikke nitratudvaskning fra andre kilder som f.eks. nitratudvaskningen fra almindelig planteavl.

For at vurdere om projektet i sig selv kan have en skadesvirkning, skal der således alene tages udgangspunkt i den ekstra nitratudvaskning, som anvendelse af husdyrgødning giver anledning til set i forhold til udvaskningen fra et plantebrug.

Som beskrevet i det foregående afsnit, giver det ansøgte projekt anledning til en udvaskning på 63,4 kg N/ha, hvilket er lavere eller på niveau med udvaskningen fra et planteavlsbrug, der er beregnet til 63,5 kg N/ha. Det ansøgte projekt giver således ikke anledning til en merudvaskning af nitrat som følge af anvendelsen af husdyrgødning.

¹⁴ Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Esbjerg Kommune vurderer derfor, at det ansøgte ikke i sig selv kan medføre en skadesvirkning, på det marine vandmiljø og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-områderne i Vadehavet.

På baggrund af ovennævnte vurderer Esbjerg Kommune, at det ansøgte husdyrprojekt ikke vil medføre en skadesvirkning på marine områder, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskningen.

Vandløb

Næringsstoffer tilført vandløb og de naturtyper der er tilknyttet vandløbet, vurderes generelt at have en meget kort opholdstid i vandløbssystemet. Evt. øget algevækst og de sekundære effekter heraf, vurderes pga. vandets korte opholdstid samt høje opblandingsgrad, ikke at medføre væsentlige påvirkninger af vandløbsarter og naturtyper.

På udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne (jf. habitatbekendtgørelsen) vurderes der ikke at være arter eller naturtyper i vandløb, nær og nedstrøms bedriftens arealer, som påvirkes væsentligt som følge af udvaskning af kvælstof.

Kommunen vurderer, at de generelle reguleringer af markdrift samt brug af kunstgødning og husdyrgødning er tilstrækkelige til at sikre vandløbene i Natura 2000 områderne. Størrelsen af den beregnede udvaskning på 63,4 kg N/ha, som er mindre end eller svarende til udvaskningen fra et planteavlsbrug, skønnes ikke at ændre på denne vurdering. Den beregnede tilførsel af kvælstof til Guldager Møllebæk vurderes, jf. ovenstående, ikke at være af en størrelsesorden som kan påvirke vandløbs tilstand eller de naturtyper og arter der forekommer i vandløbet, herunder udpegningsgrundlaget for de nedstrøms liggende Natura 2000-områder og bilag IV-arter.

Samlet set vurderes det, under hensyntagen til det skærpede vilkår vedrørende efterafgrøder, at kvælstof til vandløb og kystvande ikke vil skade de internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre en væsentlig miljøpåvirkning af områder af særlige regionale- eller lokale beskyttelsesinteresser.

Fosfor til overfladevand – marine områder, vandløb og søer

Udbringning af husdyrgødning kan medføre en tilførsel af fosfor til vandmiljøet fra markerne og efterfølgende eutrofiering og algeopblomstring i de modtagende vandområder.

Som udgangspunkt ophobes fosfor tilført til marker i jorden. Selvom der tilføres mere fosfor til et areal end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre et tab af fosfor til recipienten. Men en fortsat nettotilførsel øger imidlertid risikoen for et øget fosfortab til vandmiljøet, da jordens evne til at tilbageholde fosfor falder som følge af akkumuleringen med fosfor. Risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet, er således bestemt af fosforpuljen i jorden (som anslås ud fra jordens fosfortal).

Esbjerg Kommune har i det følgende afsnit foretaget en vurdering af, om husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for fosfor er overholdt. Endvidere er der foretaget en konkret vurdering af, om der – på trods af at beskyttelsesniveauet er overholdt – er en særlig risiko for tab af fosfor fra udbringningsarealerne, som giver grundlag for at fastsætte skærpede vilkår til fosforoverskuddet fra bedriften.

Det generelle beskyttelsesniveau

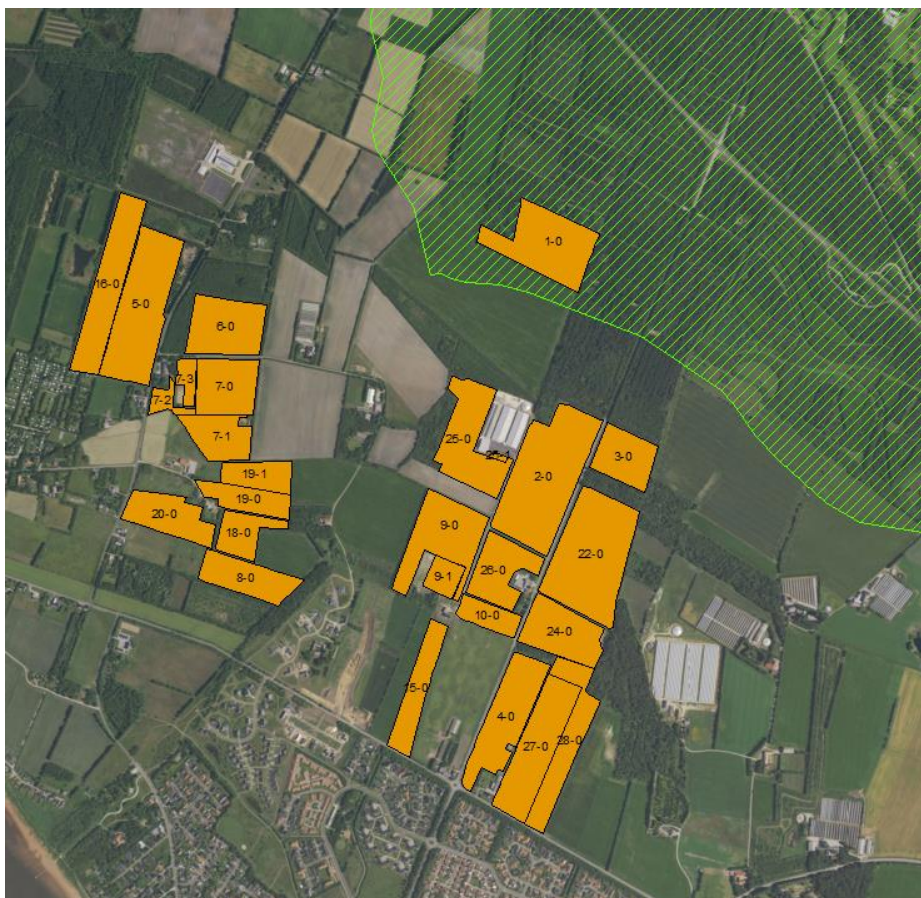
Beskyttelsesniveauet for fosfor omfatter kun arealer i oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor. Kravet til fosforoverskud afhænger af jordtype, dræningsforhold, fosfortal, samt jern-fosforindhold, jf. husdyrgodkendelsens bilag 3.

Beskyttelsesniveauet for fosfor omfatter kun arealer i oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor. Kravet til fosforoverskud afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal.

Et enkelt udbringningsareal (mark 1-0) ligger i oplandet til Varde Å, hvis udmunding i Ho Bugt udgør et meget sårbart Natura 2000-område af naturtypen 1130 flodmundinger. Denne recipient fremgår således af Miljøministeriets kortværk over Natura 2000 områder overbelastet med fosfor.

Det gælder dog for arealet, at der hverken er tale om drænet lerjord eller lavbunds-jord svarende til beskyttelsesniveauet for fosforklasse I-III, jf. bekendtgørelsens bilag 3). Derfor skal der, i henhold til bekendtgørelsen, ikke stilles krav til fosforoverskuddet fra bedriften.

Udbringningsarealernes placering i forhold til fosforklasser fremgår af kort 4.

Kort 4: Arealernes placering i forhold til fosforklasser

Kortlægningen på arealinfo indeholder ikke alle søer i Natura 2000-områder, som betegnes som vandområder overbelastet med fosfor. Esbjerg kommune har vurderet beliggenheden af ejede og forpagtede arealer i forhold til søer indenfor Natura 2000-områder og fundet, at ingen af bedriftens arealer er beliggende inden for oplandet til en Natura 2000 sø overbelastet med fosfor.

I ansøgningssystemet på husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af fosforoverskuddet fra ejede og forpagtede arealer. Beregningerne fremgår af nedenstående tabel 9.

Fosforklasser	Ejede og forpagtede arealer (ha).	Ejede og forpagtede arealer (ha). Opland Varde Å	Fosforoverskud nudrift (kg P/ha)	Maksimalt tilladt fosforoverskud ansøgt drift (kg P/ha)
Pt < 4,0 eller udrænet eller afvander ikke til Natura 2000 overbelastet med fosfor (fosforklasse 0)	93,32	5,6	18,7	26,5
Pt 4,0 – 6,0 (fosforklasse 1)	0	0	18,7	22,7
Lavbundslande (fosforklasse 2)	0	0	18,7	2,0
Pt > 6,0 (fosforklasse 3)	0	0	18,7	0,0
Hele bedriftens udbringningsareal	93,32	5,6		18,7

Tabel 9: Arealernes beliggenhed i forhold til fosforklasse registreringen.

Det er oplyst i ansøgningen, at der er en arealvægtet fjernelse af fosfor fra ejede og forpagtede arealer på 17,5 kg P/ha/år og et gennemsnitligt fosforoverskud på ca. 18,7 kg P/ha/år. Kravet til maksimal fosforoverskud på 26,5 kg P/ha/år er dermed overholdt.

Vurdering ift. skærpelse af beskyttelsesniveauet

På baggrund af Miljøstyrelsens vejledning har Esbjerg Kommune foretaget en konkret vurdering af risikoen for tab af fosfor til marine områder, vandløb og søer med henblik på at vurdere, om der i den konkrete sag er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet for fosfor i overensstemmelse med kriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4.

Det følger af Natur- og Miljøklagenævnets praksis, at reglerne i husdyrgodkendelsens bilag 3 – suppleret med adgangen til at fastsætte skærpede vilkår, jf. bilag 4 – gør op med reguleringen af fosforoverskuddet (NMK-133-00045). Nævnets praksis er begrundet med, at den tilgængelige forskningsbaserede viden om tab af fosfor fra udbringningsarealerne til vandmiljøet må anses for at være begrænset, og at der ikke for tiden findes videnskabeligt anerkendte modeller eller metoder, der kan fastslå, hvor stor en mængde fosfor, der udvaskes til vandmiljøet fra nærmere angivne udbringningsarealer.

Endvidere foretages en vurdering af det aktuelle projekts påvirkning med fosfor jf. habitatbekendtgørelsen.

Marine områder

Som nævnt under kvælstof afvander bedriftens udbringningsarealer via mindre vandløb, Marbæksøerne og vandløbssystemet Guldager Møllebæk til Vadehavet.

Den marine del af Vadehavet er udpeget som habitatområde (nr. 78), fuglebeskyttelsesområde (nr. 57) og Ramsarområde (nr. 27) jf. habitatbekendtgørelsen. Ydermere er store områder langs Vadehavets kyster udpeget som Natura 2000-områder.

Tilførsel af næringsstoffer kan påvirke vandmiljøet, og arter og naturtyper i Natura 2000-områderne. For marine områder, især åbne farvande, vurderes kvælstof dog at spille den afgørende begrænsende rolle, mens reduktion af fosfor vurderes ikke at medføre øget begrænsning af primærproduktionen og forbedring af vandmiljøet. Dette vurderes generelt at være tilfældet for vandmiljøet i Vadehavet, bl.a. baseret på overvågningsdata og NOVANA-rapporter fra DMU og de tidligere amter.^{15 16 17}

En undtagelse fra denne vurdering er brakvandsområdet Varde Ås flodmunding. Her vurderes området, på linje med Miljøstyrelsens kortlægning af vandområder overbelastet med fosfor, jf. www.arealinfo.dk, at være sårbart overfor tilførsel af både fosfor og kvælstof.

Et enkelt udspretningsareal (mark 1-0) er beliggende i oplandet til Varde Å. Arealet har dog ikke en jordbund (drænet lerjord eller lavbundsjord) svarende til beskyttelsesniveauet for fosforklasse 1-3 jf. bekendtgørelsens bilag 3. Derfor skal der, i henhold til bekendtgørelsen, ikke stilles krav til fosforoverskuddet fra ejendommen.

Ingen af arealerne i oplandet vurderes at udgøre en væsentlig risiko for tab af fosfor til Natura 2000-området.

Det ansøgte projekt overholder beskyttelsesniveauet for fosfor, som det er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og på baggrund af arealernes beliggenhed og karakter, er der endvidere ikke hjemmel i bekendtgørelsens bilag 4 til at fastsætte skærpede vilkår.

Da det ansøgte projekt lever op til husdyrlovens regulering af fosforoverskud vurderer Esbjerg Kommune, at projektet i sig selv og i forbindelse med andre planer og projekter ikke vil medføre en skadesvirkning på det marine vandmiljø og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-områderne i Vadehavet.

Med baggrund i ovenstående vurdering ses der på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne ikke at være marine arter og naturtyper, som vil skades ved tilførsel af fosfor, ligesom ingen af de i Vadehavet kendte bilag IV-arter, eller deres yngle- og rasteområder, vurderes at blive beskadiget eller ødelagt ved fosfortilførsel fra projektet.

På baggrund af arealernes beliggenhed og karakter, vurderer Esbjerg Kommune, at der ikke er grundlag for at skærpe det gældende beskyttelsesniveau for fosfor.

Vandløb

Fosfor tilført vandmiljøet kan have negative konsekvenser for arter og naturtyper i vandmiljøet, særligt gennem en øget primærproduktion af planktonalger, som kan medføre øget iltforbrug, nedsat iltkoncentration, svovlbrintedannelse, udskygning m.v.

¹⁵ Vandmiljø og Natur 2007 – NOVANA. DMU 2009, s. 70

¹⁶ Basisanalysen del II – Vanddistrikt 55. Ribe Amt 2006.

¹⁷ Estimation of nutrient reductions to achieve phytoplankton ecological targets in the Wadden Sea. DMU 2008, s. 8.

Næringsstoffer tilført vandløb og de naturtyper der er tilknyttet vandløbet, vurderes dog generelt at have en meget kort opholdstid i vandløbssystemet, og evt. øget algevækst og de sekundære effekter heraf, vil pga. vandets korte opholdstid samt høje opblandingsgrad, ikke medfører væsentlige påvirkninger af vandløbets arter og naturtyper. Der vurderes derfor ikke at være arter eller naturtyper i vandløbene som er fosforfølsomme.

Ved voldsomme, akutte tilførsler af organisk stof til vandløb, herunder overfladeafstrømning af husdyrgødning, kan der dog risikere at opstå en tilstand af iltfattighed, svovlbrintedannelse samt uhygiejniske forhold, som vil være til skade for vandmiljøet.

Esbjerg Kommune har i denne redegørelse vurderet på risikoen for direkte udløb af husdyrgødning til vandmiljøet, bl.a. særligt vandløbsnære arealer, skrånende arealer m.v.

I den konkrete sag er der ingen af arealerne der ligger nær vandløb. Esbjerg Kommune vurderer på dette grundlag, at der ikke vil ske væsentlige påvirkninger af miljøer i vandløb, som følge af projektet.

Søer

Søer kan, grundet vandets længere opholdstid end i vandløb, påvirkes af udvaskning af næringsstoffer. Søer vurderes særligt at være sårbare overfor tilførsel af fosfor, som oftest er den begrænsende faktor for søens algeproduktion, hvorimod reduktion af kvælstof (nitrat) vurderes ikke at begrænse primærproduktionen eller forbedre søernes miljøtilstand.

Som det fremgår af tidligere afsnit vurderes bedriftens ejede og forpagtede arealer ikke at ligge i oplandet til naturtype-søer.

Et af de ansøgte arealer ligger i oplandet til "Marbæk sø – vest" som er målsat i "Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn". Søen er målsat god økologisk og kemisk tilstand, og der må desuden ikke ske forringelse af aktuel tilstand, ligesom det skal sikres, at der ved aktiviteter i oplandet ikke sker en påvirkning fra næringsstoffer, herunder fosfor. Søen belastes, jf. vandområdeplanen årligt af 151 kg fosfor, og har en målbelastning på 104 kg fosfor pr. år. Der er derfor fastlagt et indsatsbehov på 47 kg fosfor for, at søen kan opfylde sin målsætning.

Søen ligger ikke i Natura 2000-område, og er derfor ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau, jf. bekendtgørelsens bilag 3. Som det fremgår af bekendtgørelsens bilag 4 nr. 1 pkt. B kan der dog i særlige tilfælde stilles skærpede vilkår, hvis der indgår udbringningsarealer med en særlig risiko for tab af fosfor til søen.

Ifølge vejledningen fra Miljøstyrelsen anbefales det, at der anlægges en landskabsmæssig risikobetragtning til at vurdere fosforbelastningen af søer i nærheden af udbringningsarealer. Ifølge vejledningen er de væsentligste bidrag til tab af fosfor til overfladevand:

- Dræn, både minerogene og organiske jorder
- Brinkerosion

Bidragene via overfladisk afstrømning, jorderosion og vinderosion er relativt mindre end dræn og brinkerosion. I det følgende vurderes hvorvidt der er arealer med særlig risiko for tab af fosfor til søer.

De udbringningsarealer som ligger indenfor oplandet til Marbæk søerne (markerne 5-0 og 16-0, samt dele af 6-0, 7-0, 7-2 og 7-3) består i overjorden af jordbundstyperne grovsand (JB 1) og grov lerblandet sand (JB 3). De dybere jordarter består primært af ferskvandssand og i mindre grad af morænesand og -ler. Hovedparten af udbringningsarealerne er ikke dræned. Kun en mindre del (ca. 1 ha) af markerne 16-0 og 5-0 er drænet.

Kommunen vurderer, at der ikke er væsentlig risiko for udvaskning af fosfor via makroporeafstrømning til vandområderne fra arealerne med disse jordbundsforhold.

Ingen af bedriftens lavbundsarealer er klassificerede som okkerpotentielle områder. Da der nedstrøms ikke er N2000-vandområder, der overbelastet med fosfor, vurderer Esbjerg Kommune, at der i relation til vandområder overbelastet med fosfor, herunder Natura 2000-vandområder, er taget tilstrækkelige hensyn til, at der ikke vil ske skade på vandområderne, i forbindelse med fosforklasse-vurderingen.

Andelen via brinkerrosion er relativ stor, men bliver i et vist omfang reguleret via anden lovgivning (vandløbsloven). Langs søer større end 100 m² er der krav om 2 m bræmmer, hvilket medvirker til at mindske brinkerrosionen. Ingen af arealerne er dog beliggende i nærheden af vandløb, grøfter eller lignende.

Udbringningsarealerne (Mark 5-0 og 16-0, samt dele af 6-0, 7-0, 7-2 og 7-3) skrånede ikke ned mod søen, vandløb eller lignende og der er ingen dræning af lerjorde og lavbundsarealer til søen. Arealerne er beliggende mellem 1,7 – 2,1 km øst for Marbæk søerne. Der vurderes ikke at være risiko for fosfortab via overfladisk afstrømning, jorderosion eller vinderosion.

Der er derfor ikke fundet risikoelementer i forhold til Marbæk søerne – heller ikke Marbæk -Vest. Kommunen vurderer på dette grundlag, at det ansøgte ikke vil medføre en fosfortilførsel der kan forringe søens tilstand eller medføre at søen ikke kan opfylde sit miljømål jf. Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Kommunen vurderer, at der ikke er væsentlige risikoarealer, som ikke er omfattet af det generelle beskyttelsesniveau og som kan påvirke fosforfølsomme søer med overfladeafstrømning og erosion. Derfor stilles der ikke særlige krav til fosfor i husdyrgødningen på bedriftens arealer.

På baggrund af arealernes beliggenhed og karakter, vurderer Esbjerg Kommune, at der ikke er grundlag for at skærpe det gældende beskyttelsesniveau for fosfor for arealer i oplandet til søen.

Samlet set vurderes det, at fosfor til vandløb, søer og kystvande ikke vil skade de internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre en væsentlig miljøpåvirkning af områder af særlige regionale- eller lokale beskyttelsesinteresser og at der derfor ikke er grundlag for at skærpe det fastlagte beskyttelsesniveau.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Af habitatdirektivets bilag IV fremgår en række særlige dyre- og plantearter, der kræver streng beskyttelse. Esbjerg Kommune har konkret vurderet det ansøgte projekt i forhold til, hvorvidt dyrearternes yngle- og rasteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde, og hvorvidt plantearterne kan blive ødelagt

som følge af det ansøgte. Til vurderingen af arternes udbredelse og levesteder er anvendt "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser) og kommunens øvrige kendskab til arternes forekomst. De danske arter på habitatdirektivets bilag IV kan endvidere ses i denne godkendelses bilag 3.

Ud fra det generelle kendskab til arternes forekomst i Esbjerg Kommune vurderes det, at der kan være odder, snæbel, marsvin, vandflagermus, sydflagermus, pipistrel flagermus, markfirben og spidssnudet frø indenfor lokalområdet. Derudover er der specifikt kendskab i kommunen til forekomster af grøn mosaikguldsmed (ca. 26 km sydøst for anlægget), grøn kølleguldsmed (ca. 27 km sydøst for anlægget), strandtudse (ca. 9 km syd for anlægget), løgfrø (ca. 25 km øst for anlægget), stor vandsalamander (ca. 27 km øst for anlægget) og birkemus (ca. 2,9 km nordøst for anlægget).

Vedrørende arterne grøn mosaikguldsmed, grøn kølleguldsmed, birkemus, stor vandsalamander, løgfrø, strandtudse og spidssnudet frø vurderer Esbjerg Kommune, ud fra afstanden til de kendte forekomster og jf. gennemgangen vedrørende påvirkning af naturområder fra ammoniakdeposition fra anlæg, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af arternes yngle- og rastesteder ved det ansøgte.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde og sommer- og vinterophold. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området omkring anlægget. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes ved udvidelse og driften af anlægget.

Især solbeskinnede skråninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirben. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder omkring ejendommens anlæg.

Odder er tilknyttet vandløb og søer, hvor de søger føde. Opsplitning af bestande og levesteder, forstyrrelser fra friluftsliv og anlægsarbejder samt ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder kan true odderen. Det vurderes jf. vurderingerne i afsnittet om påvirkning af omgivende natur ammoniak fra anlægget, at det ansøgte ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af vandløb og søer i nærheden af ejendommens anlæg.

Arterne snæbel og marsvin er tilknyttet Vadehavet og tilhørende vandløb. Disse arter yngle- og rastesteder kan, grundet deres særlige karakter og udstrækning, ikke forventes at blive påvirket væsentligt af ammoniakemissionen fra husdyrbrug. Det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af de omgivende vandløb og marine områder (Vadehavet), som de nævnte arter benytter som raste- og ynglesteder.

Samlet konkluderes det på baggrund af ovenstående vurderinger, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for de forekommende bilag IV-dyrearter. Der kendes ikke til forekomster af bilag IV-plantearter som kan påvirkes eller ødelægges af projektet.

Nitrat til grundvand - nitratfølsomme vandindvindingsområder

Som der fremgår af kort 5 nedenfor, er mark 22-0 og 24-0 placeret inden for nitratfølsomt indvindingsområde jf. bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer¹⁸.

Der er foretaget zoner (statslig kortlægning) af det nitratfølsomme indvindingsområde, men der er endnu ikke udarbejdet en indsatsplan. Ifølge beskyttelsesniveauet for grundvand gælder det som minimum, at der ikke kan tillades nogen merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat/l i den ansøgte drift. Overstiger udvaskningen ikke 50 mg nitrat/l kan der ske en merbelastning, men kun op til et niveau på 50 mg nitrat/l.

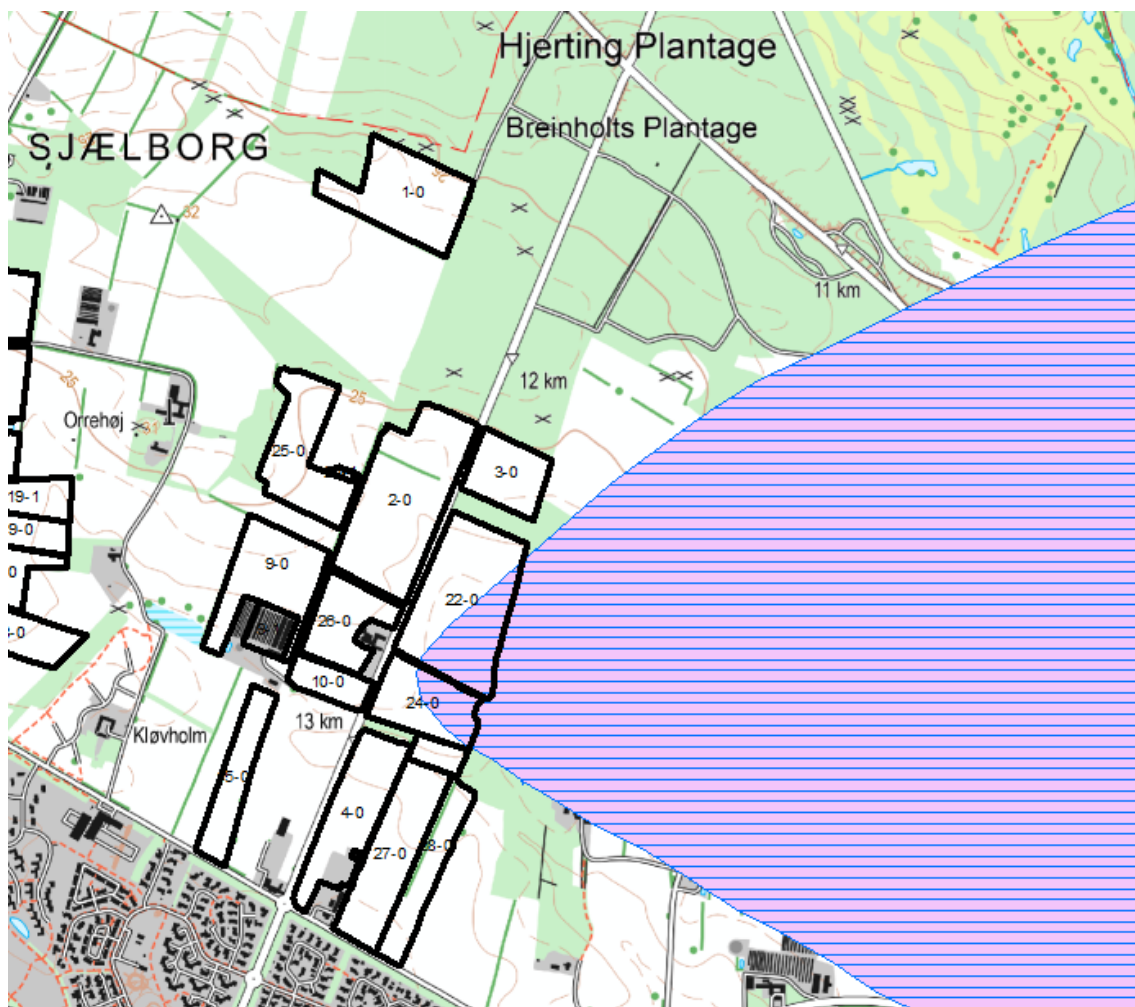
Desuden skal der foretages en konkret vurdering af, om der skal stilles skærpede vilkår af hensyn til grundvandsbeskyttelsen. Der kan dog ikke fastsættes vilkår, der er mere skærpede end en nitratudvaskning, der svarer til udvaskningen fra et planteavlbrug.

I den konkrete sag viser beregninger i it-ansøgningen, at der i nudriften er en udvaskning af nitrat fra rodzonen på 59 mg NO₃/l. I den ansøgte drift vil der være en udvaskning på 51 mg NO₃/l fra udbringningsarealerne, under forudsætning af, at der anvendes 24% ekstra efterafgrøder udover det lovpligtige. Der er stillet vilkår herom i miljøgodkendelsen.

Idet der ikke sker nogen stigning i nitratudvaskningen fra rodzonen i den ansøgte drift, er udvaskningen i overensstemmelse med det fastlagte beskyttelsesniveau for grundvand.

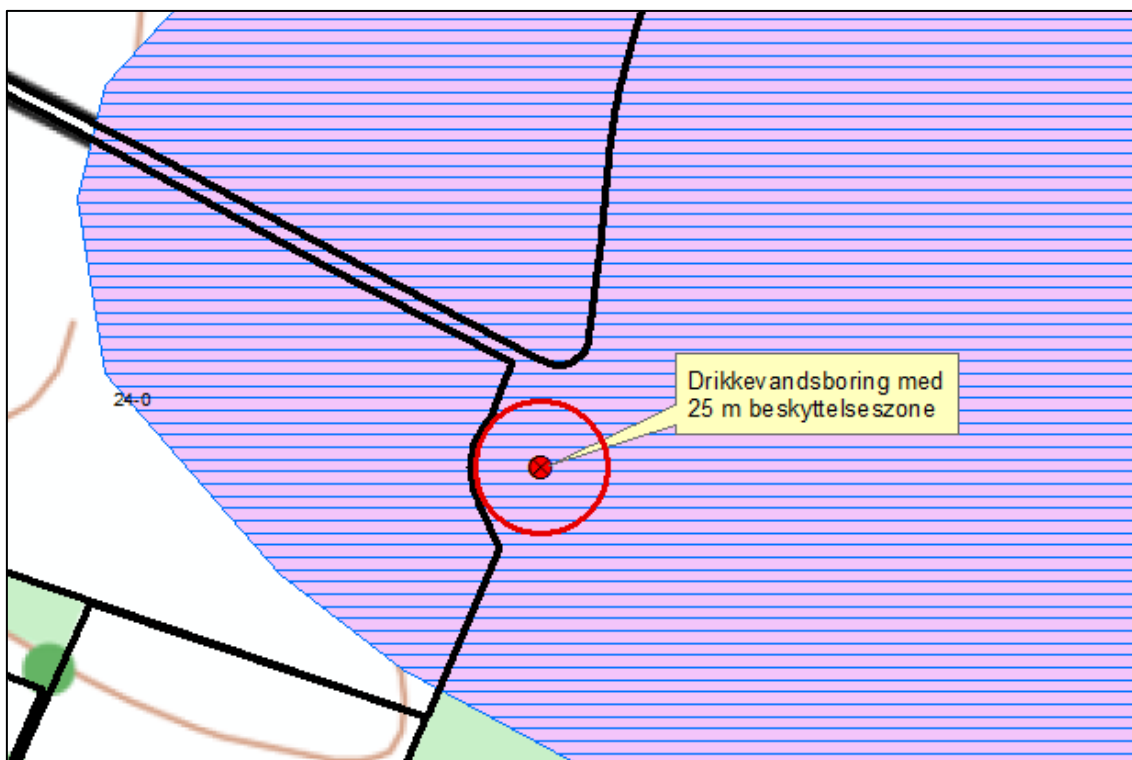
Udvaskningen fra husdyrbrugets arealer svarer til udvaskningen fra et planteavlbrug jf. afsnittet om nitrat til overfladevand. Det er derfor i henhold til det fastlagte beskyttelsesniveau ikke muligt at stille skærpede krav til udvaskningen og Esbjerg Kommune har derfor ikke fundet det relevant at foretage en konkret vurdering af det nitratfølsomme indvindingsområde.

¹⁸ Bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer (BEK nr. 365 af 19.4.2016)

Kort 5: Udbringingsarealernes placering i forhold til nitratfølsomme indvindingsområder.

Ved siden af mark 24-0 ligger en drikkevands boring, som tilhører Hjerting vandværk, se kort 6. Denne boring er beskyttet af kravet om, at der i en radius af 25 m fra boringen ikke må anvendes pesticider, dyrkes eller gødskes (jf. § 21 b i Miljøbeskyttelsesloven). Som det fremgår af kort 6 indgår beskyttelseszonen ikke som udspredningsareal.

Kort 6: Vandværksboring omfattet af 25 m beskyttelseszone.

Opretholdelse af beskyttelseszonen på 25 m er reguleret via gældende lovgivning og der stilles derfor ikke vilkår herom.

Bedst tilgængelige teknik (BAT)

I forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug, skal kommunen sikre sig, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af "bedst tilgængelig teknik" (BAT).

Med begrebet "bedst tilgængelig teknik" menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter.

Ved fastlæggelse af den "bedste tilgængelige teknik" anvendes Miljøstyrelsens BAT standardvilkår. BAT standardvilkårene anviser en metode til at fastlægge emissionsgrænseværdier for husdyrbrugets samlede anlæg.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat BAT standardvilkår for pelsdyr. Ved fastlæggelse af den "bedste tilgængelige teknik" for pelsdyrbrug tages der i stedet udgangspunkt i afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet, hvor nævnet har fastlagt emissionsgrænseværdier for pelsdyrbrug.

Grundlaget for reduktionen i næringsstofforureningen er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler. Det er således op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i anvendelse for at opfylde emissionsgrænseværdien.

Selvom Miljøstyrelsens ikke har fastsat BAT standardvilkår for pelsdyrbrug, vurderer Esbjerg kommune, at principperne kan anvendes ved vurdering af BAT i relation til management, vand- og energiforbrug samt udbringning af husdyrgødning.

Begrænsning af ammoniakfordampning fra stald og lager

Natur- og Miljøklagenævnet har i en afgørelse fra oktober 2012 (NMK-131-00102) fastlagt emissionsgrænseværdier for pelsdyrbrug i forbindelse med godkendelser efter husdyrlovens §11 og §12. På baggrund af nye oplysninger om effekten af hyp-pig udmugning har Natur- og Miljøklagenævnet i en afgørelse fra september 2013 (NMK-131-00140) justeret emissionsgrænseværdierne.

Natur- og Miljøklagenævnet fastlægger følgende emissionsgrænseværdier for henholdsvis nye og eksisterende minkhaller:

- 1,00 kg N per årstæve i nye minkhaller, svarende til følgende kombination af virkemidler: 36 cm brede gødningsrender, tømning af render to gange om ugen, halm ad libitum, foder med proteinindhold på gennemsnitligt højst 31 % af OE i uge 30-47.
- For årstæver i eksisterende minkhaller beregnes en konkret emissionsgrænseværdi ud fra gødningsrendernes faktiske bredde (dog højst 36 cm) og følgende kombination af virkemidler: tømning af render to gange om ugen, halm ad libitum, foder med proteinindhold på gennemsnitligt højst 31 % af OE i uge 30-47. Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk skal som hidtil ske med udgangspunkt i opsamlingsløsningen Mi07.

Den samlede emissionsgrænseværdi for anlægget fastsættes herefter som summen af emissionsgrænseværdien for de nye haller og de eksisterende haller.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Det ansøgte omfatter en udvidelse af dyreholdet i eksisterende anlæg. Den samlede emissionsgrænseværdi for ammoniakemission fra anlægget kan beregnes til 4.000 kg NH₃-N, se nedenstående tabel 10.

Antal tæver	Emissionsgrænseværdi kg NH ₃ /år/tæve*	Samlet emissionsgrænseværdi for anlægget kg NH ₃ -N/år
4.000 (nye haller, 36 cm ren- debredde)	1,00	4.000
I alt		4.000

Tabel 10: Oversigt over ammoniak emission fra anlægget.

* Baseret på beregninger i ansøgningssystemet med udgangspunkt i opsamlingsløsningen Mi07, hvor der er anvendt følgende kombination af virkemidler: gødningsrende på 36 cm, 2 gange ugentlig tømning, proteinindhold 31 % af OE uge 30-47 og halm ad libitum.

I ansøgningen på Hjerting Landevej 32 er der en samlet årlig ammoniakemission på 3.820 kg NH₃-N. Da dette niveau for ammoniakemission er mindre end emissionsgrænseværdien har minkfarmen truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse ammoniakemissionen fra stald og lager.

Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om, at gødningsrenderne skal tømmes mindst to gange om ugen. Der må forløbe højst fire døgn mellem to tømningerne. Der skal føres logbog med angivelse af datoer og tidspunkt for tømningerne. I perioder med længerevarende hård frost kan tømning undlades.

Opbevaring af husdyrgødning

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og opbevaring af husdyrgødning:

- Halm brugt under burene opsamles og lagres i gødningshus.
- Flydende husdyrgødning opbevares i gylletank med telt overdækning og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholderen for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Ansøgers redegørelse er i overensstemmelse med BREF dokumentet der angiver, at for så vidt angår BAT ved opbevaring af flydende husdyrgødning omfatter dette en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag.

Begrænsning af fosfor

Da der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier til at reducere fosforudledning via fodring vurderer Esbjerg Kommune, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse fosforudledningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Øvrige parametre ved vurdering af "bedst tilgængelig teknik"

Vurderingen af BAT foretages også i forhold til følgende parametre:

- Management
- Forbrug af vand og energi
- Udbringning af husdyrgødning

Der er allerede i miljøgodkendelsen fra 2013 fyldestgørende vurderet og stillet vilkår i relation til ovenstående parametre for Hjerting Landevej 32.

Samlet vurdering af anvendelse af "bedst tilgængelige teknik"

Samlet set vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi for alle de ovennævnte punkter. Det vurderes, at det som følge af BAT redegørelsen ikke er nødvendigt at skærpe det gældende beskyttelsesniveau.

I forbindelse med næste revurdering af miljøgodkendelsen vil der ske en vurdering af hvorvidt husdyrbruget fortsat opfylder kravene til anvendelse af "bedste tilgængelige teknik" og herunder en vurdering af behovet for renovering af staldene.

Ophør

I miljøgodkendelsen af juli 2013 er der foretaget vurdering af hvordan husdyrbrugs skal handle ved ophør. Denne vurdering fastholdes.

Høring

Et udkast til tillæg til miljøgodkendelse har været i høring fra den 23. september til den 14. oktober 2016. Der er i høringsperioden kommet bemærkninger fra ejerne af to matrikler indenfor konsekvensområdet, nemlig Myrtueparken 29 og Myrtueparken 17, 6710 Esbjerg V.

Myrtueparken 29:

Ejerne af Myrtueparken 29 bemærker, at de fra denne adresse har registreret adskillige kraftige lugtgener fra minkfarmen. Da disse lugtgener forventeligt vil blive større i forbindelse med udvidelsen, kan de ikke tilslutte sig den ansøgte udvidelse.

Esbjerg Kommunes bemærkninger:

Myrtueparken 29 er nærmeste nabo til minkfarmen og er beliggende i byzone 724 m fra centrum af minkhallerne på Hjerting Landevej 32. Nærmeste byzone ligger 461 m. fra centrum af minkhallerne. Som der er redegjort for i afsnittet om lugt ovenfor, så vurderes lugtgener fra minkfarme på grundlag af det beskyttelsesniveau for lugt, som er fastlagt i husdyrlovgivningen.

Hvis beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt, dvs. geneafstandene til hhv. by, samlet bebyggelse og nærmeste nabo, vurderes minkfarmen ikke at give anledning til væsentlige lugtgener. Geneafstanden til byzone er 433 m og til nærmeste nabo er den 178 m, som det også fremgår af tabel 6 ovenfor. Beskyttelsesniveauet for lugt er dermed overholdt med den ansøgte udvidelse.

Myrtueparken 17

Ejerne af Myrtueparken 17 har følgende bemærkninger til udvidelsen af Hjerting Landevej 32 – nævnt i uddrag:

"I lokalplan nr. 05-010-0005 nævnes det, at der udstykkes nye grunde, da der har været stor efterspørgsel efter nye byggegrunde i netop dette område af Esbjerg. Selve området beskrives som indeholdende vådområder, fredskov, den bevaringsværdige Kløvholm gården, hvilket giver en beskrivelse af idyl. Ydermere sælges området som værende et "Nyt eksklusivt boligområde i Hjerting" på forsiden af brochuren fra Esbjerg Kommune.

I lokalplanen står det nævnt, at minkfarm og hestehold afvikles og flyttes væk fra området, hvilket for minkfarmens vedkommende må konstateres, ikke kan anses for gennemført, da den kun er flyttet 440 meter mod nord.

Ved at fortsætte minkproduktionen og/eller udvide med over 20% risikerer de nye og fremtidige husejere, at deres huse og området vil blive mindre attraktivt grundet lugtgener, hvilket ikke kan være i Esbjerg Kommunes interesse, eftersom området er blevet solgt som værende eksklusivt, hvilket dermed betyder, at Esbjerg Kommune underminerer salgsargumentet for hele området.

Vi har selvfølgelig forståelse for, at Esbjerg Kommune gerne vil øge indbyggertallet i Esbjerg uden at udelukke industrien, men dette burde kunne gøres bedre ved at flytte minkfarmen ud til områder længere væk fra byzone, som f.eks. områder med andre minkfarme (eksempelvis nord for Esbjerg mod grænsen til Varde Kommune).

Den foreslåede udvidelse af minkfarmen på over 20% vil yderligere resultere i en øgning af gødning forventeligt ligeledes på over 20%, som bl.a. skal spredes på marker indenfor byzone, samt indenfor 200 meter grænsen fra byzone, hvor Kløvholm området er ved at blive etableret. Reglerne for spredning af gødning står nævnt i ansøgningen iht. Husdyrgødningsbekendtgørelsens §28, som værende, at der ikke må spredes gødning på lørdage, samt på søn- og helligdage på områder der ligger nærmere end 200 meter fra byzone.

Iht. §28 må det derfor konkluderes, at der ikke må gødes i byzone. Eftersom næsten alle marker på kort 2 i miljøgodkendelsen ligger enten indenfor byzone eller indenfor 200 meter grænsen fra byzone, og byzonen i dette tilfælde er et eksklusivt boligområde, må det anbefales, at gødning i disse områder ikke er eller skal være tilladt, da det delvist strider mod §28, samt strider mod Esbjerg Kommunes salgsgangargument for Kløvholm området.

Ud fra ovenstående mener vi derfor ikke, at den ansøgte miljøtilladelse kan udstedes, da den delvist strider mod husdyrgødningsbekendtgørelsens §28, samt det ikke er i overensstemmelse med salgsmaterialet for Kløvholm projektet udstedt af Esbjerg Kommune, som beskriver området som værende eksklusivt."

Esbjerg Kommunes bemærkninger:

Det fremgår af lokalplan 05-010-0005, at: "Lokalplanens virkeliggørelse forudsætter, at landbrugspligten ophæves i lokalplanområdet, og at minkfarm og hestehold afvikles. De pågældende ejere er kontaktet med henblik på at flytte erhvervsaktiviteten med mink og heste væk fra området. Minkfarmen kan i en overgangsfase fortsætte driften, idet rækkefølgen af udbygningen tager mest muligt hensyn til minkfarmen."

I forhold til den tidligere placering er minkfarmen i 2013 flyttet ca. 510 m mod nord og farmen er således flyttet væk fra lokalplanområdet, som forudsat i lokalplanen. Fra den nærmeste minkhal er afstanden til byzone ca. 410 m, mens den vægtede gennemsnitsafstand er 461 m, sådan som det også fremgår under afsnittet om lugt ovenfor.

Det skal bemærkes, at i 2011, hvor den fremtidige placering af minkfarmen blev vurderet af Esbjerg Kommune, var afstandskravet til byzone for en farm af denne størrelse blot 200 m. De statiske afstandskrav, der var fastlagt i den dagældende pelsdyrbekendtgørelse, blev først ændret i februar 2014, hvor ny viden om lugt fra mink medførte, at der nu kunne beregnes en geneafstand for mink.

Siden 2014 er der opnået et forbedret fagligt grundlag for at vurdere lugt fra minkfarme. Beregningsgrundlaget er opdateret i juni 2016, således at reglerne er skærpet og geneafstanden forøget. I den konkrete sag overholdes de skærpede geneafstande til både byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig. Myrtueparken 17 er beliggende ca. 800 meter fra centrum af minkhallerne.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens §28 fastlægger, at husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse ikke må udbringes på lørdage, samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 meter fra byzone. Esbjerg Kommune opfatter denne regel som også værende gældende for arealer beliggende indenfor byzone, da de er nærmere end 200 meter fra byzone. Med henblik på at tydeliggøre dette forhold har Esbjerg Kommune netop stillet vilkår herom, således at hensynene til beboerne nær de byzonene udbringingsarealer sikres bedst muligt.

Det udkast til miljøgodkendelse som har været i høring, indeholder vurderinger af det ansøgte projekts påvirkninger af omgivelserne. Esbjerg Kommunes vurderinger er foretaget med udgangspunkt i de generelle beskyttelsesniveauer for lugt, ammoniak, miljøteknologier, mm, således som disse er fastlagt i husdyrloven med tilhørende bekendtgørelse, husdyrgødningsbekendtgørelsen, såvel som pelsdyrbekendtgørelsen.

Esbjerg Kommune har med udgangspunkt i lovgivningen, samt løbende klagenævnsafgørelser, stillet de vilkår til udvidelse og drift af det ansøgte projekt, der er nødvendige for at der med det ansøgte projekt er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik. Desuden er det sikret, at det ansøgte projekt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde som er uforeneligt med hensynet til omgivelserne og uden, at det medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Specifikt i relation til fluegener har Esbjerg Kommune stillet vilkår om, at der overalt på minkfarmen skal udføres og dokumenteres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi. Dette vilkår er understøttet af en række delvilkår, der fokuserer den effektive bekæmpelse af fluegener fra minkfarmen.

Esbjerg Kommune fører løbende tilsyn med erhvervsmæssige dyrehold i kommunen, herunder også minkfarme. Dette gælder både anmeldte, såvel som uanmeldte tilsyn. Tilsynene skal bl.a. sikre, at der vedvarende sker effektiv fluebekæmpelse, samt at farmene i øvrigt er ordentligt renholdte og sikret med tætsluttende hegn.

Samlet vurdering

Esbjerg Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag 1: Vilkår fra miljøgodkendelse juli 2013

NB: Ophævede vilkår er gennemstregede

Vilkår for husdyrbrugets anlæg.

Husdyrproduktion

1. ~~Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:~~

	Antal årssdyr	DE
Årstæver, 36 cm gødningsrender, daglig udmugning, maks. 31 % protein i uge 30-47	3300	97,1/110*

~~*forventet omregningsfaktor pr. 1. august 2013~~

~~Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid gældende husdyrproduktion på ejendommen. Registreringerne kan bestå af gødningsregnskaber eller lign. Denne registrering skal ved miljøtilsynets besøg på husdyrbruget kunne forevises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om husdyrholdets størrelse.~~

Indretning og drift

2. ~~Ændringer i ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal meddeles Esbjerg Kommune.~~
3. ~~Husdyrbruget og dens omgivelser skal renholdes så det ikke giver anledning til gener for omgivelserne.~~
4. ~~Minkfarmen (Minkhaller, gyllebeholder m.m.) på Hjerting Landevej 26 skal fjernes, når den ikke længere er nødvendig, dvs. senest når den nye minkfarm på Hjerting Landevej 32 er færdigetablet.~~

Husdyrgødning og ensilage

5. ~~Overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn og lign skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.~~
6. ~~Påfyldning af gyllevogne og lignende skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter, at perioden med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Pladsen skal mindst have tæthed og faldforhold svarende til kravene i Landbrugets Byggeblad nr. 103.11-2.~~

Energi- og vandforbrug

7. ~~Der skal foretages en årlig registrering af vand- og energiforbrug tilknyttet husdyrproduktionen. Registreringen gemmes i minimum 5 år og skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.~~

Råvarer og hjælpestoffer

8. Olietanke skal drives jf. Miljøministeriets gældende bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke mv. (På godkendelsestidspunktet Bekendtgørelse nr. 1321 af 21.12.2011).
9. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
10. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
11. Opbevaring af olier og kemikalier skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.

Affald

12. Opbevaring af olie- og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.
13. Bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og øvrigt affald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes til enhver tid gældende regulativer.

Ammoniakfordampning

14. Gyllebeholderen skal have fast overdækning. (Efter endt omrøring og udkørsel skal flydedug/telt lukkes igen umiddelbart efter). Skader på den faste overdækning skal reparerer, således overdækningen er helt tæt.
- ~~15. Alle gyllerender skal tømmes dagligt for at sikre en ammoniakfordampning som angivet i ansøgningsmaterialet. Udmugning kan dog undlades i perioder med længerevarende hård frost. Udmugningen skal genoptages, når vejret igen tillader det.~~
16. I alle minkhaller skal der etableres gødningsrender med en bredde på minimum 36 cm
17. Der skal anvendes foder med et proteinindhold på gennemsnitlig højest 31 % af OE i uge 30-47. Procentsatsen skal dokumenteres med en produktionsplan fra foderleverandøren, hvoraf den planlagte mængde protein i procent af den omsættelige energi fremgår.

Spildevand

18. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.
19. Afløbsplan, der beskriver afløbsforhold fra den nye minkfarm, skal indsendes til Esbjerg Kommune. Afløbsplanen skal være udført af autoriseret kloakmester og indsendes til Esbjerg Kommune senest 1 måned efter byggeriet af afløbsanlægget.

Lugt

20. Husdyrbrugets drift må ikke give anledning til lugtgener som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige for området.

Støj

21. Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen målt i dB (A) må i intet punkt – målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen - overstige følgende værdier:

	Tidsrum	max. lydniveau
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00 – 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB(A)
	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 - 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.

22. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i ovennævnte vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen."

Støv

23. Driften af husdyrbrugets anlæg må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

Skadedyr

- ~~24. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet. Der skal føres logbog med angivelse af tidspunkt og forbrug af midler til fluebekæmpelse. Der skal føres logbog med angivelse af tidspunkt og metoder til rensning i, under og omkring burene.~~

25. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Lys

26. For at undgå lysgener skal lyset slukkes når det ikke er påkrævet for produktionen eller af dyrevelfærdsmæssige årsager.

Landskabelige værdier

27. Minkfarmen skal etableres i kote 23 DVR. Overskudsjord skal planeres ud på øvrige markarealer i et lag der ikke overskrider 30 cm.
28. Alle terrænreguleringer skal etableres med en hældning der ikke er stejlere end 1:3.
29. Gyllebeholderen skal graves så langt i jorden som det er teknisk muligt.
30. Mod syd skal der etableres et nyt læhegn på 5 rækker. Mod øst skal det nuværende læhegn forstærkes med 4 rækker. Alle plantninger skal etableres med hjemmehørende danske træer og buske. Gerne egnskarakteristiske. Hegnene skal til stadighed bibeholdes, vedligeholdes og om nødvendig fornyes.

Vilkår for husdyrbrugets udbringningsarealer

Arealer

- ~~31. Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer der fremgår af kort 3 og arealtabellen i ansøgningen.~~

- ~~32. Der må pr. planår udbringes husdyrgødning på bedriftens ejede og forpagtede arealer svarende til et af nedenstående scenarier:~~

- ~~33. **Scenarie 1:** Der må maksimalt tilføres 0,6 dyreenheder i minkgødning og 96,5 dyreenheder i anden organisk gødning (afgasset biomasse), svarende til i alt 97,1 DE/år. Dog kan fordelingen af husdyrgødning og afgasset biomasse ændres såfremt der maksimalt udbringes 9.690 kg Total N og 3.078 kg Total P.~~

~~Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 8,5 % efterafgrøder, ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder, **eller**~~

- ~~34. **Scenarie 2:** Der må maksimalt tilføres 97,1 dyreenheder i minkgødning. Dog kan der tillades udspredning af anden type husdyrgødning, såfremt der maksimalt udbringes 14.913 kg Total N og 3.309 kg Total P.~~

~~Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 23 % efterafgrøder, ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder.~~

~~Husdyrbrugets samlede kvælstoftilførsel (husdyrgødning korrigeret for udnyttelseskrav og handelsgødning) skal reduceres med 3,5 % i forhold til Plantedirektoratets til enhver tid gældende normer. Normreduktionen eller andre generelle miljøkrav må ikke overføres til andre bedrifter, **eller**~~

~~35. **Scenarie 3:** Der må maksimalt tilføres 110,0 dyreenheder i minkgødning. Dog kan der tillades udspredning af anden type husdyrgødning, såfremt der maksimalt udbringes 11.880 kg Total N og 3.300 kg Total P.~~

~~Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 21 % efterafgrøder, ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder.~~

~~36. Hvis tilførslen af husdyrgødning til bedriftens arealer ændres (anden dyre-type eller fordeling end nævnt i scenarie 1-3) skal der kunne forevises dokumentation for, at indholdet af næringsstoffer i den udbragte mængde husdyrgødning/afgasset biomasse:~~

~~Beregnings af kg N og kg P skal ske efter de til enhver tid gældende normtal for indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødningen.~~

~~37. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, uanset det generelle krav til efterafgrøder opfyldes ved hjælp af andre virkemidler i henhold til Plantedirektoratets regler eller overføres til andre år. Disse efterafgrøder skal fremgå af gødningsregnskabet og skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår f.eks. artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning.~~

~~38. Dokumentation for valg af scenarie og virkemiddel i hver planperiode skal fremvises ved tilsyn.~~

Generelle vilkår

Uheld

39. Beredskabsplanen, der fastlægger hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

Ophør

40. Ved ophør af bedriften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Krav til udnyttelse af godkendelse

41. Godkendelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsens meddelelse. Med udnyttet menes, at der er iværksat bygge- og anlægsarbejde.

42. Bygge- og anlægsarbejdet skal være færdigetableret inden 4 år efter godkendelsens meddelelse.

43. Udvidelse til 3300 avlstæver skal være gennemført inden 4 år. Er der inden 4 år fra meddelelse af godkendelsen foretaget en mindre udvidelse end planlagt, jf. godkendelsens omfang, bortfalder den del af godkendelsen som ikke er blevet udnyttet.

44. Hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Bilag 2: Udpegningsgrundlag for Natura 2000 områder

Natura 2000-områder og det samlede udpegningsgrundlag for disse, samt de særligt beskyttede arter:

Udpegningsgrundlag - habitatområder

Habitatområde 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde

Arter:

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1364 Gråsæl (*Halichoerus grypus*)

1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)

Naturtyper:

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

1130 Flodmundinger

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1320 Vadegræssamfund ¹⁾

1330 Strandenge

2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

2120 Hvide klitter og vandremiler

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2160 Kystklitter med havtorn

2170 Kystklitter med gråris

2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter

2190 Fugtige klitlavninger

2310 Indlandsklitter med lyng og visse

2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene

3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålgær

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3160 Brunvandede søer og vandhuller

3260 Vandløb med vandplanter

4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyg

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv

7230 Riggær

9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

91D0 * Skovbevoksede tørvemoser

¹⁾ Vadegræs er indført (ca. 1930) til Danmark og er invasiv. Typen kræver derfor ikke beskyttelse

Udpegningsgrundlag - fuglebeskyttelsesområder:

Y=Ynglende i.h.t. DMU's database

T=Trækkende i.h.t. DMU's database

Kriterier (F1-F7, se www.blst.dk)

SPA 57 Vadehavet

Bramgås

T

F2, F4

Klyde

Y

T

F1,F2, F4

Hvidbrystet præstekrave

Y

Tn

F1,F2

Hjejle		T	F2, F4
Almindelig ryle	Y	T	F1,F2, F4
Lille kobbersneppe		T	F2, F4
Dværgmåge		Tn	F2, F5
Sandterne	Y		F1
Splitterne	Y		F1
Fjordterne	Y		F1
Havterne	Y		F1
Dværgterne	Y		F1
Mørkbuget knortegås		T	F4
Lysbuget knortegås		T	F4
Gravand		T	F4
Pibeand		T	F4
Krikand		T	F4
Spidsand		T	F4
Skeand		T	F4
Ederfugl		T	F4
Sortand		T	F4,F7
Strandhjejle		T	F4
Strandskade		T	F4
Stor regnspove		T	F4
Rødben		T	F4
Hvidklire		T	F4
Islandsk ryle		T	F4
Sandløber		T	F4

Bilag IV-arter:
Fortegnelse over i Danmark nuværende naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (evt. blot som strejfgæster, markeret med "):

Dyrearter

Pattedyr
Alle arter af småflagermus (Microchiroptera spp.)
Hasselmus (Muscardinus avellanarius)
Birkemus (betulina)
Odder (Lutra lutra)
Marsvin (Phocoena phocoena)
Alle andre arter af hvaler (Cetacea spp.)

Krybdyr
Læderskildpadde (Dermochelys coriacea)
Uægte karett ("Caretta caretta")
Bastardskildpadde (Lepidochelys kempii)"
Europæisk sumpskildpadde (Emys orbicularis)
Markfirben (Lacerta agilis)

Padder
Stor vandsalamander (Triturus cristatus)
Klokkefrø (Bombina bombina)
Løgfør (Pelobates fuscus)
Løvfør (Hyla arborea)
Spidssnudet frø (Rana arvalis)
Springfrø (Rana dalmatina)
Strandtudse (Bufo calamita)
Grønbroget tudse (Bufo viridis)

Fisk
Snæbel (Coregonus oxyrhynchus)

Insekter
Bred vandkalv (Dytiscus latissimus)
Lys skivevandkalv (Graphoderus bilineatus)
Eremit (Osmoderma eremit)
Sortplettet blåfugl (Maculinea arion)
Grøn mosaikguldsmed (Aeshna viridis)
Stor kærguldsmed (Leucorrhinia pectoralis)
Grøn kølle-guldsmed (Ophiogomphus cecilia)

Bløddyr
Tykskallet Malermusling (*Unio crassus*)

Planter

Enkelt månerude (*Botrychium simplex*)
Vandranke (*Luronium natans*)
Liden Najade (*Najas flexilis*)
Fruesko (*Cypripedium calceolus*)
Mygblomst (*Liparis loeselii*)
Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)
Krybende sumpskærm (*Helosciadium repens* (= *Apium repens*))

Bilag 3: Logbog for udmugning og rengøring

Kan også findes elektronisk på: <http://www.esbjergkommune.dk/erhverv/affald--energi--miljø/landbrug/tilsyn-med-husdyrbrug>

Navn:

Årstal:

Adr:

CVR:

Måned:

Dato:	Tidspunkt	Initialer	Område	Gødnings rester (sæt X)	Fjerne halm under burene	Fjerne gødningsrester i, under og omkring burene
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						

Bilag 4: Logbog for fluebekæmpelse

Kan også findes elektronisk på: <http://www.esbjergkommune.dk/erhverv/affald--energi--miljø/landbrug/tilsyn-med-husdyrbrug>

Navn:

Årstal:

Adr:

CVR:

	Dato	Initialer	Hele farmen	Handling
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				

Produktion: Esbjerg Kommune
Foto: Torben Meyer

Esbjerg
Kommune